Päewaleht

Tänast lehte 8 külge

PÜHAPÄEVAL HINNATA KAASANDED
PILKE- JA NALJALEHT „KRATT" JA KUNSTI ERILISA „KUNST JA KIRJANDUS"

Toimetus ja talitus: Pikk tän. 2. Kontor avatud 9—5. Ärijuhatuse kõnetunnid 9—11. Aadress: „Päevaleht" Tallinn, postkast 433.

Telefonid: Keskjaama väljakutse nr. 428-83 igal tööpäeval kella 8—17. Kella 17-nest alates kuni kella 8-ni teisel hommikul ja pühapäeviti on kasutada järgmised numbrid: nr. 428-84 lehe kontor, uksehoidja ja Pika t. raamatukauplus; nr 428-85 lehe ekspeditsioon; nr. 428-86 trükikoja kontor; nr. 428-87 peatoimetaja Tammer; nr. 428-88 toimetuse kaugekõned ja nr. 428-89 ärijuhatus Pärnu m. ja Suur Karja tän. nurgal asetseva raamatukaupluse tel. nr. 446-11 ja 479-25.

Peatoimetaja H. TAMMER

Üksik number 7
Jimub 7 korda
TELLIMISHINN

1 kuu postiga 1 kroon 80 senti.
2 kuud „ 3 „ 60 „
3 kuud „ 5 „ — „
Üle 3 kuu korraga tellides iga järgneva kuu eest 1 kr. 50 s.
Välismaale 4 kr. kuus.

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel ja teksti sees 17 senti mm veeru laiuses. kuni Kr. 3.— poole hi
Kuulutuste koha valikut ei
Kuulutusi võetakse vastu lehe jooksvasse nu laupäeval kl. 10-ni
Tarvitamata jäänud käsikirju alal ei hoita. N vastav postmark on lis

Nr. 345 — Pühapäewal, 19. detsembril 1937

Kodumajanduskoolide maja õnnistamine

Moodsaim kodunduskoolihoone Baltimail

Tallinna linna kodunduskoolide maja õnnistamisaktusel eile pidasid jumalateenistuse proost Kubu ja ülempreester Päts. Laulis õpilaskoor. Linnapea Soots ütles tõnes, et kes on käinud wälismaal, ütlewad, et oleme wälismaist taga, kuid me pole seda siiski kaugeltki kõiges. Mis kohane juurriigile, pole alati sobiw wäikeriigile. Haridustöös, mis on rahwa kultuurtaseme näitaja, oleme oma 20-a. iseseswuse jooksul jõudnud saawutada wäga palju. Meil olid juba Wene ajal ühikud majapidamiskoolid, nagu Sahlapuul, kuid need olid ka meie inimeste omaalgatus. Suuri raskusi kerkis Tallinna linnawalitsusele esialgse kutsekoolide maja plaani kalkuleerimisel, mille järele hoone ühes krundiga oleks läinud maksma 80 miljonit senti. 1935. a. kiitis wolikogu heaks neljakordse koolihoone ehitamise Tõnismäele. Uus hoone läks maksma üle 108.000 krooni ja sisaldab 16.520 kuutmeetrit. Siia taheti alul mahutada linna naiskutsekool, kuid uue koolisaduse järgi kutsekoolid jagunesid mitmeks eriharuks. Nii annab uus hoone ulualust kodunduskeskkoolile, kodumajanduskoolile, kodutööstuskooli kodundusharule, kodunduse eriklassile ja naiskutsekooli pesuõmbluse osakonnale. Kokku on koolis praegu 16 klassi 302 õpilasega. Sellega pole naiskutsekooli küsimus weel lõplikult lahendatud. See hoone on ainult osa katwast, mida korraga teostada on takistanud rahapuudus.

Koolijuhataja pr. Lagus ütles, et koolis töötab kokku 86 õpetajat, kellest paljud on erialalised. Õppetöö koolis kestab klasside puuduse pärast kella 8 hommikul kuni kella 7 õhtul. Kool on töötanud tihedas kontaktis kodumajanduskojaga, mis on olnud tema kõrgemaks nõuandjaks.

Haridusministri abi Wold. Päts tervitas kooli haridusministeeriumi ja walitsuse nimel. Ta ütles, et rahwa haridustaset mõõdetakse selle järele, kui palju tal on kultuurasutusi — muuseume, raamatukogusid, koole. Oleme käinud ajaga kaasas ja hakanud panema erilist rõhku kutsekoolidele. Kuid kui meil 20 aasta eest oli kutsekoolide põud, siis pole puudus nende järele weelgi kadunud. Kõigi rahwaste juures on hakatud nägema, et haridus ilma oskuseta pole weel lõplik. Meil on siin niisid nii moodne kutsekooli hoone, et wõime teda näidata igale wälismaa haridustegelasele.

Järgnesid tervitused kooliõegelastelt ja kodumajanduskoja esinaiselt pr. Eenpalult.

Siis tutwusid külalised uue hoonega. Saalis ja jõõgisaalis on põrandad kaetud kammeparketiga, seinad kaseviineerist paneeliga, treptruum on walge, lai ja õhuliselt kerge. Keldrikorral on puudega õõtaw köök, kolmandal korral gaasi-, neljandal korral elektripliidid, et kasvandikud õphid töötama igasugustes majapidamisoludes. Õpilaste walmistatud jõulutoitudega on kaetud kolm lauda: eesti, soome ja rootsi jõululaud. Rootslastel on magusaid jõulupraade, soomlastel oma kuulus riisipuder mandliga, ka tweirworstid ja seapea, eesti lauas on kaks omapärast leiba — orikaleib ja kuhileib. Orikaleib oli magawa sea kujuline, saba rõngas taga. Orikaleivale tehti Kolga-Jaanis 9 visti ja leib lõigati küünlapäewal pooleks, wastlapäewal nii mitmeks osaks, kui palju peres oli inimesi, kõrwade osa anti weistele, saba hobustele, ristiga märgitud kohad lammastele. Kuhileib jõõdi jõulu ajal ära, kuhileiwa keskel aga jäeti küünlajaks küünlajale rasku panna soowiga, et wili hästi idaneks. Toas, kus põleb jõulupuu, on eesti stiili mööbel ja laual wana eesti küünlajalg puust. Ihes ruumis on laud kaetud küünlade suupistetega, nagu nad „ei pea olema" ja nagu nad „peowad olema". Seintel on tabiled: 10 sendi eest kaooriaid, küüm takistab bakteeriate kasvu, rasva seedimine, walgu seedimine, lamba ja sea jaotamine, jne., laudadel taluraia kawand, koduaia kawand linnas, otstarbetud ja otstarbekohased noad ja kahwlid, kohwikannud jne. Kõik need tabelid, wäljapandud pesu ja näputöömuistri proowid on wälja töötatud ainult 3 kuuga. Klassides on parajasti õmblustunnid. Köökides on tahwlid seinal, kuhu kirjutatakse toiduretsepte, nende kalooriaid jne., nii et iiks keeruline ja äärmiselt huwitaw teadus kõikjal.

Maja näitamise järel pakkusid noored perenaised külalistele kohwi küpsiste ja saiadega.

Kooli juhataja pr. Lagus kõneleb. Paremalt wasakule: Preester Päts, pr. Johanna Päts, pr. Eenpalu, linnapea kindral Soots, haridusministri abi Wold. Päts ja J. Kents.

Hiinlased otsustawa lahi

Sutschoufu juures podata suurimaid lahinguid ristleja wajus põhja

Hankon, 18. 12. (ETA) (Reuter) Siin ollakse arwamisel, et kui edasi tungida põhjapoole wõi Schantungi provintsist piki Tientsin-Puk Hiinlased astuwad neile otsustawalt wastu Sutsc hai-Sutschoufu raudtee ühineb Tientsin-Pukon raudteega. Sellesse p mitme keskwalitsuse diwiisi weel kolm Kuangsi diwiisi ja Nankingist tag si diwiisid ei ole seni wõitlustest osa wõtnud. Piki Lunghai raudteed on watakse, et seal leiawad aset kogu sõja suurimad lahi

Hongkong, 18. 12. (ETA) (Reuter) Hiina allikaist teatatakse, et tulewahetuses Wuschani rannakindluse (Fukieni provintsis, Lõuna-Hiinas) ja Jaapani laewastikuiksuse wahel on üks Jaapani miinipüstleja saanud raskesti kannatada. Wigastatud miinipüstleja on pöördunud tagasi oma baasi Kinoi saarel, kus ta on põhja wajunud.

Siin liiguwad kuulduseid, et jaapanlased on Amoy juures maale saatnud wägesid, kuid Briti ametlikest ringkonnist liikatakse need kuulduseid ümber.

Tokio, 18. 12. (ETA) (Reuter) Jaapani peakorterist Schanghais teatatakse, et Hiina wäed on Nankingist taganemisel maha jätnud enam kui 90.000 meest surnutena.

Tschiang Kai-scheklle j
gune rahwuslik walits
jusels, ja nimelt nii, e
asendatakse Nõukogude
ja 2) et wõetakse Tsch
tisse punaarmee ohwit
teatab, olewat 120 9
Nõukogude Wene pilo
Lantshau Hankousse.

Lasti m

Schanghai, 1
lehtede teatel on kindr
taganemist Schanghaist
konnas, Tschiang Kai-
Teda süüdistati korrup
õnnestumises antud k
Yanghu oli Kuomintan

Pekingi wal

Tokio, 18. 12.
takse, et nus Hiina
Hiina tollisüstemi. N
wähendada tolli 50 pr
lilt, nende hulgas wil
leumilt. Sellekohast a
lähemail päewil.

Wene abistamisettepanek Hiinale?

Tokio, 18. 12. (ETA) (DNB) Domei agentuur arwab teadwat, et Nõukogude Wene uus suursaadik Hiinas, kes 15. detsembril saabus Hankousse, on teinud

Jaapani dessandioja marsib läbi madalwee Hiina r

Raske löök Roos eveldi poliitikale

Palkade ja tööaja reguleerimise seadus lükati tagasi

Washington, 18. 12. (ETA) (DNB) Esinduskoda liikkas eile 216 häälega 198 hääle wastu tagasi palkade ja tööaja reguleerimise seaduseelnõud. Seaduseelnõud anti tagasi töökomisjoni. Poliitilisis ringkonnis ollakse arwamisel, et mainitud seaduseelnõude tagasiliikkamine on Rooseveldi walitsusele raskeks poliitiliseks löögiks. President Roosevelt kutsus kongressi kokku erakorraliseks istungjärguks peamiselt nende kahe seaduseelnõu läbiwiimiseks.

Saaremaa lumehangedes

Ka Kuressaares katkes omnibuseühendus

Kuressaare, 18. 12. Reedene ja laupäewane lumetuisk mattis Saaremaal hange kõik maanteed, mistõttu liiklemine maal on peagu täielikult seismas. Olukord muutus aga raskeks ka Kuressaare linnas, mistõttu 6 omnibuseliinist 4 lõpetas ühenduse pidamise. Kuna Saaremaal on wähe lumesahku ja olemasolewadki nõrgajõulised, siis pole niipea loota teeolude parandamist.

Reedel peeti Kuressaare omnibuseliinidel ühendust weel n.-n. päästemeeskondade abiga. Selleks oli igas bussis 3—4 töömeest labidatega, kes wajduse korral astusid abiks. Laupäewal ei aidanud aga ka see enam midagi, mistõttu ühenduse pidamine peagu täielikult katkes.

Abrukaga peetakse ühendust paatidega

Abruka ja Kuressaare wahelt on wiimastel päewadel puhunud torm täielikult kannud minema jää, mistõttu ühenduse pidamist alustati uuesti paatidega. Mõned päewad tagasi oli aga jää niiwõrd tugew, et wõimaldas kartuseta ülekäimist.

Tschehhoslovakkia ei poolda kahepoolseid lepinguid

Praha, 18. 12. (ETA) Prantsuse wälisminister Delbos ja Tschehhoslowakkia wälisminister Krofta andsid täna wälismaa ajakirjanduse esindajaile jutuajamise. Delbos toonitas weel kord Prantsusmaa ja Tschehhoslowakkia wahel walitsewaid sõbralikke suhteid ja mõlema riigi seisukohtade ühtumist. ühtlasi ta seletas, et kuulduseid, millede järele ta olewat esitanud Tschehhoslowakkia walitsusele memorandumi, kuna wiimane olewat omalt poolt temale esitanud mingisuguse memorandumi, on täiesti aluseta. Prantsusmaa ja Tschehhoslowakkia ei pruugi kasutada memorandumeid, et arutada poliitilisi küsimusi. Wälisminister Krofta seletas, et Tschehhoslowakkia peab endiselt kinni kollektiiwse julgeoleku põhimõttest, aga poolda kahepoolseid lepinguid. Tschehhoslowakkia ei ole muutnud oma poliitikat. Meil on küll Saksamaaga mitmesuguseid leppeid, kuid meie ei ole Saksamaaga sõlminud pakti. Seepärast on aluseta süüdistused, et meie olewat loobunud oma senise poliitika põhialustest. Ka ei ole meil Saksamaaga mingisuguseid läbirääkimisi pakti sõlmimiseks. Käimas on waid eelläbirääkimised teatawate konkreetsete küsimuste korraldamiseks, nagu näiteks pressiwahekordade reguleerimiseks.

Wälisminister Delbos lahkus Prahast täna kell 11.52, et sõita üle Saksamaa Pariisi.

Rahwakomissar kõrwaldati

Moskwa, 18. 12. (ETA) (DNB) „Prawda" mainib täna puutööstuse praeguse rahwakomissarina Gantmanni, kes seni oli puutööstuse rahwakomissari abi. Seega on senine rahwakomissar Iwanow kõrwaldatud. Wiimaste kuude jooksul on Nõukogude Liidu 23-st rahwakomissarist asendatud 15 uute isikutega.

Kontroll põllumajandustoodangu üle Ameerikas

Washington, 18. 12. (ETA) Senat wõttis wastu n. n. farmiseaduseelnõu, milles on ette nähtud kontrolli sisseseadmine põllumajanduse toodangu üle. Senati poolt wastuwõetud eelnõu erineb suurel määral esinduskoja poolt hiljuti wastuwõetud wiljasaagi ülejäägi kontrollseadusest. Mõlemad eelnõud lähewad nüüd mõlema koja ühise komisjoni kätte kokkuleppe saawutamiseks seaduse sõpliku wormi kohta.

Mürgel Koidu tänawal

Laupäewa hommikul kärmitsesid ja kakleid omawahel Koidu tän. 50—16 elawa Boris Maija korteris awalikud naised Ida Paulson ja Berta Kängsepp. Esimene neist elab Maija korteris, kuna teise elukoht on Telliskiwi tän. 6—8. Kaklejel jai Ida Paulson kergeid wigastusi.

Lahkmõtteid kaubanduslike käitiste töökorraldamise seaduse arutamisel

Kaubanduslike käitiste ja kontorite töökorralduse seaduseelnõu läbiwaatamiseks on majandusministeeriumis moodustatud komisjon, kuhu kuuluwad sotsiaal- ja majandusministeeriumi, kaubandus-tööstuskoja, ühistegewuskoja ja eraametnikekoja esindajad.

Reedel olid ülaltähendatud seaduseelnõud ses komisjonis arutusel ja tekkis rida lahkuminekuid kodade esindajate wahel. Seaduse eelnõusid esitades oli eraettewõtete ametnike koda ette näinud kontoriteenijaile 7- ja pankade teenijaile 6-tunnilise tööpäewa. Kaubandus-tööstuskoja esindaja aga nõudis 8-tunnilist tööpäewa. Edasi oli eelnõus ette nähtud äriteenijaile puhkeaega 1-aastase teenistuse järele 2 nädalat ja 2-aastase teenistuse järele 1 kuu, kaubandus-tööstuskoja ettepanekul oleks aga äriteenijate puhkeaeg 1-aastase teenistuse järele 2 nädalat, 3-aastase teenistuse järele 3 nädalat ja alles 5-aastase teenistuse järele 1 kuu. Kaubandus-tööstuskoda ei poolda ka tööinspektori kontrolli kaubanduslike käitiste ja kontorite kohta ning soowitab äride lahtioleku aja kindlaks määramise wäljajätmist seaduse eelnõust. Edasi tahetakse läbi wiia kaupleminе pühapäewa hommikuti.

Nende küsimuste arutamisel tekkis komisjoni koosolekul pikemaid waidlusi.

Lumi ja jääpurikad tõid protokolle

Üleliigsest lumest puhastamata tänawate pärast said protokolli Oskari tän. nr. 22 asetseva maja omanik ja Telliskiwi tän. 27, 33 ja 45 asetsewate majade omanikud. Samasugune olukord walitses ka Rohu tänawa raudtee äiadutti all.

Jääpurikad rippusid rääsitsa Endla tän., 25, 19 ja 15 asetsewatel majadel, kuna Warblase tän. nr. 1 asetseva maja juures peale selle oli täiesti liiwata ka kõnnitee.

ILMUS
Laste Rõõm
jõulunumber
uue ilusa kaanepildiga

Selles numbris algab „Koerpoiss Ennu" autori Madis Porisoo uus huvitav jutt „Unevana".

Tädi Annalt on kena „Jõulujutt", Herma Foelschilt tore muinasjutt „Mustlase ennustus".

Eduard Nukk'ilt on ilus luuletus „Endu ja jõulumees", ka J. Palmilt samasugune luuletus.

Pealeselle veel kuus võistlusjuttu lasterõõmlasilt, uus helin[d], lasterõõmlaste luuletusi ja nende pilte. Teiste piltide hulgas on jälle üks Juku-seeria ja neli huvitavat „prillmadu". Ka õpetatakse teid, kuidas võite mängida mõtetelugejat.

Mõistatusi, lahendusi, kirjakast, vahetalituskontor, kabe jne. nagu harilikult.

„Laste Rõõm" ilmub kord kuus.

„Laste Rõõm" ilmub endise hinnaga: aastas 3 krooni, poolaastas 1 kr. 50 s., veerandaastas 75 s., üksiknumber 25 s.

SOBIV JÕULUKINK HARRALE
Lavendel Door

Tall. Puutöömeistrite Mööblimüügi Majandusühingu äri on avatud täna kella 12—4.
Tallinnas, Pikk t. 30, tel. 469-29.

Jlmus trükist
Õitsituled
Eesti Ajakirjanike Liidu album XV.
Hind 1 kr. 25 s.
Pealadu
„PÄEVALEHE" raamatukauplustes
S. Karja t. 23. Pikk t. 2.
TALL. EESTI KIRJAST.-ÜHISUS.

RÜK S. KARJA 19 TALLINN
Praktiline jõulukink
on RÜK'ist ostetud
ÜLIKONNARIIE
Kvaliteetkaubad kodumaa ja inglise vabrikuist.
Riieturite Ühiskaubamaja
TALLINN, S. Karja 19, tel. 455-77.
TARTU, Aleksandri 5, tel. 16-20.

AOTOTRANSPORT
RICHARD FRIEDMANN,
Narva mnt. 9, tel. 304-17.
2-tonn., 5-tonn. veoautod saadaval igal ajal mitmesug. vedudeks.

Käis kõmakas teinepool järve...

K. A. Hindrey

K. A. Hindrey sulest ilmus hiljuti kaks raamatut: novellikogu „Sigtuna häving" ja romaan „Sündmusteta suvi". Alljärgnev katkend on viimasest. „Sündmusteta suvi" on tõepoolest üles ehitatud eriliste sündmusteta. Ei see kanna ei romaani ega jutustuse alapealkirja. Hindrey lihtsalt jutustab — elavalt, huvitavalt, teravapilgulise vaatlejana, psühholoogina, inimestetundjana. Kuigi: „Ei sünni midagi. Ja ma mõtlen oma tulevastele arvustajaile, kes ka ütlevad mu siis ilmunud raamatu kohta: ei sünni midagi. Ja ütlevad, et ei ole keskset kuju, ei ole intriigi, ei ole tõusu... Nad tahavad järske sündmusi kas või katastroofident." Aga: „Nagu ei võiks ma kirjutada sellest, et mitte midagi ei sünni." Ja ta kirjutab sellest üle 200-leheküljelise raamatu. „Vapustavat mitte midagi, eriti haaravat sugugi mitte," ütleb autor ise lõpupoole, kuid siiski igatpidi loetav raamat ühest suvest, õigemini ühe suvitaja suvest. See on omapärane raamat tänavusel kirjandusturul, ühtlasi järjekordne tõendus Hindrey võimete ulatusest. Alljärgnev katkend püüab pakkuda väikest pilti sellest, nida jutustatakse „Sündmusteta suves".

Oma verandalt nägin küll vahetevahel, eriti pühapäevadel, heledamaid kujusid kaugel kadumas üha roheliseimaks tihenevatesse metsadesse, üksikult, paarikaupa, teinekord pikkade ridadena. Viimased olid ekskursioonid, kes selle õigusega, mida annab isamaa tundmaõppimise ning armastamise propaganda, täidavad rajad lärmiga, rasvaste paberilipakatega ja puudelt murtud oksadega. Olen ühtelugu pidanud mõtlema, kas need koolilapsed või tuletõrujad õieti tunnevadki mingit erilist naudingut oma rännakuil. Võib-olla, et vaid mingi puht-animaalne lootus pärisvabadusele aitab taluda karjas liikumist ning eeskavalisi peatusi ja nendega seotud järjekordseid ühisvaimustusi kaunitest kohtadest... Aga siis olen ma ju jällegi erapoolik nagu nii sageli: mõistan järsku, et mu suhtumine neisse ekskursioonidesse, võõrastesse, neile peatuma jäävaisse või edasimatkavaisse rühmadesse on vaid egoistlik. Ma tahaksin üksi olla siin, segamata, valida seltsiks vaid neid inimesi, kellega sobin. Ja vist neidki ära ajada, kui nad lähevad mulle tülikaks.

Kuula vaid! Seal ta nüüd on. Käis kõmakas teinepool järve üleval metsaserval. Kohab kajana edasi kaugemail saludel. See tähendab, et varsti tuleb vihma. Ühtlasi aga, ja see häiribki mind, kuna vihma ongi vaja, ühtlasi aga tähendab see, et küll Taar proovib oma uut püssi. Oma esimest püssi.

Ta on küllalt kaua pidanud ootama, kuni õige võttis südame rindu ja läks jahitarvete poodi. On pidanud kauem ootama kui mina. Olin kümneaastane, kui tahtsin montekristot. Ja sain kahekümneviie-aastaseks, kui võisin selle riistapuu osta ja kinkida oma õepojale. Ja olin juba üle küpsenud oma püssi soovist, olgu ta kahe või kolme rauaga jahipüss. Taar aga pidi kõik oma noorus- ja meheaastad ootama, kuni tõepoolest avastas oma jahimehe vere ja ühtlasi ka võime tõepoolest osta tohtida püssi ja sellega jahilgi käia. Nii vähe aga paistab ta vaimus elanud olevat kütielu, et tal pole võimalik olnud harjuda mötteski keeluaegadega ja puutumata jäetavate loomade ja lindudega. Nad ei teinud kütiseltsis mitte suurt numbrit sellest, kui ta oli maha kõmmutanud emahirve, nad naersid ja vabandasid juhtumi lihtsaks jahiõnnetuseks. Taari seletus oli olnud liigagi kentsakas, et mitte tõsta tuju andestamiseks, lilati, kus iga mees ise oleks valmis laskma emalooma, kui aga teine ei näe. Taar oli vandunud oma habeme juures, et oli näinud sarvi puhma taga. Kui ta siis viinud püssiraua paraja maa peale allapoole, nõnda et laeng oleks pidanud minema otse südamesse, noh, vaat siis on emalcom soku ees liibitsenud, puhmast variatuna täielikult. Ja mis siis ime, kui kogu laeng läks tema pihta.

Ei tehtud ka küsimust sellest, et Taar oli jalamaid hävitanud kõik tunnused, mis oleksid lasknud selgeks teha looma soo: pea ja sisikond ühes udaraga ja kõigega kadusid mulla ja sambla alla — koerad küll tuhnisid hiljem välja — kuid see kõik lükati meeltesegaduse arvele, mis võis tabada kütti niisuguse õnnetuse puhul. Ja kas teinegi oleks talitanud palju teisiti, et siis olgu, kui metsavaht on läheduses või on karta mõne jahiseltsilise pealetulekut ja siis ka siiralt ütelda: näe, juhtus õnnetus ja tuleb nüüd maksta trahvi nagu kord ja kohus.

*

Mina sooviksin, et Taaril jääks habe püssikukkede vahele või et temaga juhtuks mõni muu temale nii sobiv äpardus. Kuigi ma mõistan seda poisikeslikku rõõmu, kõndida ringi oma tulenuiaga ja olla heatahtlik kõigile, mis liigub ja lendab ja on antud suure Nimrodi meelevalla alla, siiski sooviksin ma talle kõike halba. Linnud on ta oma alatise plartsutamisega ära heidutanud, oravad on kadunud, hiireviusid on ta juba kaks maha lasknud, seletades, et kull on kull, ja ma ei imestaks, kui ta heaks võtaks kodukaku pojad, kellede ümber ema õhtuti ja öösiti nii kentsakalt-jubedalt oskab huigata ja kes istuvad oksadel nagu valged suured lumepallid ja sulevad ning avavad oma suuri tumedaid silmi aeglaselt nagu tohutu sügavaid küsimusi.

Kuidagi on see püssipauk mind erutanud ja ma mõtlen üle järve sõuda. Mitte, nagu mind eriti huvitaks, kelle Taar nüüd on saatnud surma, aga see laskeriist häiris mu rahu, viis mu välja unistamistest, milledel pole ju otsa ega äärt, kui annad neile järele. Pead midagi tegema, tegutsema pead, kui pauguvad püssid, nagu oleks sinus sõjamehe verd ja sa peaksid ruttama sinna, kus karjuvad granaadid.

Võtangi siis aerud ja tõmban end aeglaste ja mugavate löökidega üle vaikse vee.

*

Õhtule kalduv päike annab vastaspoolsele kaldale sooja kuldpronksiläike kirme üle kõikide värvide. Roheline on eriti tugevalt oliivne, mahlakas. Ja hoonete katused on lillad. Mäenõlvak aga, mille harjal on riba suurt metsa ja kõrval madalamat raiestikku, kumab soojas härduses kollakalt. Aga raiestikul uitab kolm inimest, istub üks koer. Ning Taari elamu poolt ruttab veel paar inimest ülespoole.

Kui seda kõike ei põhjustanud Taari püssipauk, siis on mu järeldused alati vildakud!

Sest üks seal üleval kaugel on kindlasti Taar ise. Ja tema ning teised kaks vahetavad aeg-ajalt kohti millegi ümber, mis on maas, mis on kollakas ja võrdlemisi suur.

Nüüd on üks neist kahest, kes rutt-tasid alt üles, juba jõudnud teiste juure. Ning ma olen ka juba nõnda lähedal, et silm seletab, kes nad kõik on: Taar, tema talunikust majaperemees ja karjapoiss, siis peremehe vanemast pojast poisinolk ja mäkke ronimas väiksem vend. Maas mõni haige loom, sest kari on lähedal mäekünkal ja on ilus oma aeglases liikumises, oma värvilaikudega soojalt kumaval pinnal...

*

Rada leppade vahel avardub ning juba näemegi Taari vahtrate alt läbi tulevat ühes peremehega. Viimane ütleb lauda ees talitavale sulasele:

„Mine õige üles ja nüli vasikas ära."

„Mis vasikas?" küsib see aeglaselt.

„Üleval karja juures. Tea mis ta risuga oli, tõmbasin väitsaga siis kõri maha, et vahest kõlbab süüa veel."

„Miks ei kõlba, küll kõlbab," naerab Taar põrinal, aga siiski mingi kentsaka nagu häbeliku alatooniga, pöördub siis meie poole: „Ostsin peremehelt ära, mis tal ikka viga. Maarahvas ikka hell ka kohe..."

„Ei saanud aru midagi," seletab nüüd peremees sulasele, „ei olnud ühtegi haava ega midagi..."

„Mis haav tal siis pidi olema?" küsin nüüd mina ja muigan veidi Taari poole.

„Karjapoiss ütles," võtab nüüd Taar hoogu, „et nõnda kui ma paugu panin, oli vasikas maha heitnud, siputanud natuke veel jalgu ja valmis. Aga mitte ühtegi haava, ei tilkagi verd..."

„Kust ajast saadik sa siis vasikajahti oled pidama hakanud?" küsib nüüd Room, pigistab silmad väikeseks, tõmbab siis suu laiaks nagu ilmatust ehmatusest ja hakkab naerma, nägu valukrampides.

Taar on alati naeru poolt. Ka tema turtsatab enne veidi ja põristab siis kaasa. Kuid midagi tal on, tont võtku, südametunnistus pole tal puhas.

Seletab siis: „Näen, et kull lendab. Lendab madalalt ja seal on kase all alati nurmkanu, noori poegi. Mõtlesin ammu, et mis ta neid ajab iga päev taga, et vaat' kui saan su kord püssi ette. Ja saingi. Lõi end viltu, sulgi lendas ka, aga maha, mait,ei tulnud..."

„Selle eest tuli vasikas maha," jatkas Room ja teeb ühe oma grimassi, nagu tahaks ta aevastada, ja naerab. Temal paistab lugu selge olevat.

„Ei olnud vasikat sealpoolgi," ütleb Taar veidi kärsitult, „oli tükk maad eemal ja..."

„Heitis ehmatusest pikali ja suri. Sai rab... rab... rabanduse," karjub nüüd Room ja lööb enesele mõlema käega raskelt põlvedele.

„Ära halbi," tõreleb Taar ja on valmis pahaseks minema. „Ja kuigi kärvas ehmatusest või lihtsalt kuumast päevast, ära ma ta ostsin ja ära ma ta praen, viga pole midagi."

„Pole viga midagi jah," lausub nüüd peremees, „kui ära on nülitud, küll siis näeb ka, kas on mõni haavel joosnud laiali. Siis oli päris õige, et juhtusin lähedal olema ja tõmbasin kõri maha."

„Jah, ja veri jooksis üsna korralikult, nagu tapamajas päris," täiendas Taar, mis käis küll tema rabanduse teooria vastu, aga viis vähemalt jutu edasi. „Kahju, et niisama jooksis maha, ei olnud ju mingit kaussi ega midagi — oleksime verikäkki saanud."

„Sul ikka see püss laotab kaunis tugevasti," jonnib Room edasi, „kui kaugel see kull sinust õige oli?"

„Oma sammu viiskümmend oli, suled lendasid, nägin selgesti," erutus Taar, „oleksin temale annud teisegi paugu veel, aga siis hakkas see vasikas tuigerdama ja kukkus maha ja see viis tähelepanu eemale."

Sulane oli köögist toonud väitse ja hakkas kõndima mäkke üles, peremees kaapis end mõtlikult enne puussast ja siis tagant ning läks talli ja meie siirdusime verandale.

„Mis sa selle vasika eest maksid?" küisin ma.

„Nah, mis ma ikka maksin, võib olla haige loom," lausus Taar ja segas kaarte. „Aga võite värsket praadi saada," lisas ta.

„Ma ikka ise vaatan enne üle," seletas nüüd Room kindlalt, „siberi katkuga vasikaid ma küll ei söö."

Ta jättis mängu pooleli, kui ta järeldas kõndimistest ja umbkaudsetest häältest, et vasikas on toodud alla. Me koondusime kõik ümber laua köögiukse ees, kuhu vasikas oli pandud. Pea ja jalad olid juba otsast raiutud, kuuma vett oli seal toobriga ja rahvast oli ka juba küllalt: proua Taari tugev kogu üleskääritud käistega ja see rõõmsavõitu pilk silmades, mis on perenaistel, kui algab mingi suurtoiming, olgu see nüüd pesupäev, tubadeküürimine või loomatapule järgnev talitamine maksadega, soolikatega, sisikonnaga ja jäsemetega. Praegu oli vaja vasikapead karvadest puhtaks ajada.

Room silmitses kopsusid ja maksa ja neerusid Taari suure perekonna erutatud mötteavalduste saatel, pahemas käes oma kaardid. Need selle-pärast, et ta küll avalikult kunagi ei süüdistanud Taari kaartidevahtimises, ehk siis olgu, kui see piilus niisama oma harjunud kombel. Kuid ma olen kindel, et Room võttis kaardid kaasa, sest võib ju olla, et Taar heidab sinna pilgu, kui vahest enne teisi läheb tagasi verandale. Aga seekord oli Taar ise liiga huvitatud vasikast ja kinnitas ikka kasvava rõõmuga, et jumala terve loom: kops korras, süda, neerud, maks ja põrn õiget värvi ja veata. Näe, veri kõik ilusasti välja joosnud, liha valge, et söö kas või toorelt.

„Võis ju olla ajurabandus," lausus Room nüüd mõtlikult, hakkas tegema aevastavat nägu, aga mõtles järsku ümber ning asus vasikapead silmitsema. Ise seletas katkendlikult: „Kui nägi, et tuled püssiga... verejanuline nägu peas... eks tal siis oli muidugi... hirm suur ka. Kui sa aga tõepoolest kõmmutasid lahti, mis jäi siis vaesel loomal üle kui... kui kärvata... ja siin kõrva seest... siit niriseb verd jah... vasikaaju on tore siiia praetud saial .. enne aga tulevad haavlid välja võtta, muidu jäävad hamba alla... kui õige vaataksime seda aju..."

Ja siis läks ta nägu jälle aevastada tahtvaks ehmunud lõustaks ja suu läks laiaks ja saatis välja kisavat naeru, mis tuli nagu pursete viisil kraatrist.

„Mis sa narr lõugad," ütles Taar ja oli punane. Vaatas vasika kõrvu ja tegi siis nõnda, nagu oleks see üsna tühine pisiasi. „Nojah, muidugi, aju tuleb ikka välja võtta, eks siis ju näe. Läki nüüd jälle partii juure tagasi."

Kui siis üks ta lastest, ükskõik kes, sest neid on ju nõnda palju, tõi kaks haavlitera ja pani nad lauale, siis oli Room juba küllalt naernud ja väsinud ning nagu võttis uuesti hoogu. Aga vist olid ta põsenukid juba kanged ja välja tuli vaid kramplik muie.

Taar vandus veidi ja hakkas arutama, kuidas need haavlid õige võisid sattuda vasika pähe. Pidi olema ees mõni oks, mis lõi haavlid viltu ja suunast välja.

„Need on kaksikhaavlid," ütles Room, need ei lahku teineteisest. Ikka ühe ja sama oksa pihta ja sealt siis edasi vurrdi vasikale pähe."

Ma tähendasin halastamata rõõmuga sekka, et minu teada sel kesanurmel seal üleval ühtegi oksa ei või olla, sest nurmedel puhmaid ei peeta.

Taar õpetas mind, et võib olla mõni karuohakas või rakvere raibe ja ma ei teadvat püssidest mitte midagi. Kõige väiksemgi leht võivat viia haavli viltu.

Mina olen leplik ning aryan, et vaat' koguni kulli sulgedelt võis tekkida saatuslik suund, isegi siis, kui kull oli hoopis vasika taga: haavel põrkas lihtsalt tagasi.

Taar püüab sedagi argumenti kaaluda oma kasuks, aga Room hakkab jutustama tuttavat jahianekdooti, kuidas kuul läinud kord põdra tagumisest sõrast läbi ja põdrale pähe, mis oli vaid sel viisil võimalik, et põder kaapis just kõrvatagust.

*

Kui aga väike Helga toob rõõmsalt veel ühe haavli ja tahab ärevalt hakata seletama, missuguselt kohalt nimelt see vasika seest leiti, katkeb Taari kannatus lõplikult ja ta saadab lapse välja, et mine peale mängima parem, aga haavlit ei tohtivat maha pillata, sest siis sööb kana ta ja kärvab. Helga vaatab etteheitvalt kord ühe ja teise otsa ning ei mõista, miks neid haavleid nii otsiti ja nüüd, kus veel üks on kätte saadud, ei tunta mingit huvi. Ta lahkub mossis mokkadega. Taar aga kergitab end natuke toolil, kummardub üle laua minu poole ja ütleb mulle nagu suure saladuse katte all, ise punane näost ja tige:

„Kas tead, mis sa oled? Sa oled päris vana p....!"

Nii on see alati. Room võib naerda ja jämedalt kilgata, minu pihta aga käib Taari viha.

Vähese rahaga ja raskes olukorras

Eestis on tehtud hiigeltöö

Eesti olud rootslase nähtuna. – Tallinnas imetletakse voorimehi, kitsaid tänavaid, suurt turgu ja odavaid hindu

Rootsi ajaleht „Ostergötlands Dagblads" oma lehe pühapäevases lisas on avaldanud pealkirja all „Ida poole" pika ja heatahtliku kirjutuse Eesti kohta. Selles tutvustatakse Tallinna ja teisi linnasid, suvituskohtasid, meie maad ja rahvast.

Toome alljärgnevalt kokkuvõtte, mis meid võiks huvitada selles mõttes, mida rootslase silm meil esijoones tähele paneb ja kuidas seal aru saadakse meie oludest:

Jõuluõhtutel iga aasta, nii jutustab eesti muinasjutt, tuleb Ülemiste järvest, mis asub kõrgel pealinna tõga, väike hall vanakene ja küsib, kas Tallinn ikka veel pole valmis. Sellele küsimusele järgneb Tallinna linnaisade vali ja kindel vastus — ehitatakse ikka väsimatult. Tusaselt läheb vanakene sama teed tagasi, et jälle üheks aastaks kaduda müstilises, muinasjutulises järves. Oleks vastus Eesti pealinnalt teine, siis peaks vanakese otsus täide minema ja Tallinn oleks maetud järve vee alla. Ülemistejärv on tõesti peaveeallikas Tallinnale. Suured tammid ja kanalisatsiooni-süsteem takistavad järve vett valgumast linnale ja Tallinna elanikud võivad rahus nende varjus linna edasi ehitada.

Eesti on mõnda aega puhkuse veetmise kohaks.

Paar aastat tagasi jatkus ühest aurikust, et hooajal üle viia 700 sõitjat Eestisse, nüüd aga käivad laevad suvel kolm korda nädalas liinil — Tallinn—Stokholm ja turistide vool ulatus läinud hooajal suure arvuni — 9000 rootslast.

Nad leidsid sealpool Balti merd maa, mis on täis vaatamisväärsusi, ilusaid mugavaid kuurorte, ja mis pole vähem tähtis, viibimine seal on võrdlemisi odavate hindadega. Eesti laevadega Estonia, Vasa ja Kalevipojaga võib teha sõitu umbes 20 tunniga üle Balti mere.

Ilusal hommikul vilksatasid mööda Paldiski lamedad rannad, mõned saarekesed ja lõpuks vana Tallinna siluett. Paljud kirikutornid tõusevad taeva, hallid müürid oma kindlustustega paistavad majade vahelt. Imestusega vaatad ringi, sõites esimest korda sadamast kesklinna poole vanamoodsas (isvostšiki) voorimehe troskas.

Lugematud troskasid habemetes kutsaritega ja nende looke

(vene keeles duga) võib näha igalpool Eestis. Oma odava taksi tõttu konkureerivad nad autodega, mis ei või neid välja võistelda.

Ilma juhita, reisiraamatuga peos, peale selle kui võtsime endale ühe toa ühes neljast moodsast hotellist mis asuvad kesklinnas, läksime matkama. Tänavad on kitsad, kõverad, kitsaste kõnniteedega. Uutes linnaosades ehitatakse uusi funki stiilis maju; seal käivad trammid ja autobused, aga vanas linnaosas Toompeal peab oma jalul liikuma.

Vana-linna uste kaudu, üht nendest nimetatakse rootsi ukseks, jõuame mõne minuti pärast Toompeale, kus asub loss, parlamendihoone, ja kaks suurt kirikut: Toomkirik ja tüübiline vene — Aleksandro-Nevski katedraal oma kuplitega, mis erineb teistest linna piltidest. Suurt huvi pakub vana loss, mis oma välimusega ja domineeriva asendiga jätab suurepärase mulje.

Lõunapoolses nurgas asub 45 m Pikk Hermann. Tasub muretseda luba lossi vaatamiseks vahiohvitseri käest, et sõduriga ronida üles ja torni lamedalt katuselt, kus lehvib Eesti lipp — sinine, must ja valge, vaadata üle linna; kaugel vee taga paistab Soome rand.

Peale riigivanema Pätsu palee on lossis osa ministeeriumeid ja uus moodne parlamendiruum. Peaks olema palju aega, et saaks tutvuda kõigi huvitavate vanalinna Toompea ümbrustega. Käies seal võib leida iseloomustavaid vanu maju ja nende vahel palju suurepäraseid aedu. Pikkjalg on vanaaegne tänav, mis ühendab Toompead all pool oleva linnaga; müüride vahel keerleb tänav kuni suure turuni, mida omal ajal nimetati rootsi turuks. Siin asub vana raekoda, relatiivselt väike, kuid väga ilus ehitus gooti stiilis.

Terve vanaaegne ehitusstiil, näiteks Mustapeadeklubi, Börsisaal, vana raekoda raekojaplatsil ja palju teisi on lausa läbielamus lääneeurooplasele, keda vaimustab see omapärane vaade.

Suurturg ei ole enam turuplats Tallinnas, selle asemel

on Venetturul igal äripäeval kirju turuelu.

Igaüks peaks tegema ringkäigu kõige parem vara hommikul, kui turu suur väljak on täis laudu. Domineerivaks turukaubaks on maamehe-saadused, peale selle on see kõik saadav odava hinnaga. Kauplemine on elav ja lõbus ja uudishimulik turist on üllatatud eesti krooni ostuvõime üle, mis puutub iseäranis söögiainete kohta, mida majaperenaine võib osta ütlemata odavate hindadega. Rootslasele paistavad korteriüürid ütlemata madalad, vaid riide ja jalanõude hinnad on peaaegu samad kui Rootsis.

Inimeste massid voolavad edas-tagasi terve päev ja umbes kella 2-ks lõpeb see, just kui nõidumisega on terve suur turg pühitud. Pikkades ridades on näha taluvankreid, mis keeravad linna väravatest välja.

Üle inimeste voolu tõuseb eestlaste

monumentaalne teatri- ja kontserdimaja

— Estonia üks hiiglaehitus, mida ehitati juba vene ajal ja mis on nüüd suur eesti rahva väljendus muusika ja kunsti suhtes, samuti ka nende rahvustunde väljendus tollel raskel ajal. 1900 a. algusel, rahvustunde ärkamise ajal, hakati luuletama ja näitama eesti näidendeid. Kasvava huviga teatri vastu hakkasid nad tundma vajadust suurema teatri ehituse järele. Vabatahtliku ohverdamisega korjasid nad kaunis suured summad ja praegu suuremates linnades Eestis on oma moodsad teatri- ja kontsertmajad. Piirituse, tubaka ja teiste ainete tollist kogunevad kaunis suured summad kultuursihtidele, nagu toetus teatrile, kirjandusele jne. Igasugusel teel püüti abinõud leida, et kultuuri taset tõsta; ja on saadud häid resultaate.

Eestlased on muuseas täitsa polyglotid,

nad räägivad tihti 4–5 keelt peale oma emakeele,

tihti vene keelt, suures ulatuses saksa ja viimasel ajal näib inglise keel esikohal olevat. Tallinnas on ka palju kuulda rootsi keelt ja viimaste aastade jooksul huvi rootsi keele vastu on suurenenud. Rootsi külades eriti Vormsis on rootsi keel ainuke, mida räägitakse.

Vaatamata sellele, et Eesti on rahvusriik 88,2% eestlasi, 1,5% sakslasi, 8,2% venelasi ja umbes 8000 rootslastega, on riigi piirides elavad rahvusvähemused peaaegu iseseisvad oma kultuurtöös. Eestis elav vene rahvus ca 9000 inimest on enamasti lõuna-ida pool, kus endise Pihkva kubermangu osa piiride jagamisel langes Eestile. Eesti rahva juurekasv on umbes sama madal kui Rootsis, aga juurekasv venelaste keskel on seda suurem. Kõige madalamat sündivuse arvu näitab saksa vähemus. Rootsi rahvusel on võrdlemisi suur juurekasv. Eesti riigil on muidugi selge, missugused riskid on venestamiseks, — seepärast on vaja püüda ühtlustada venelasi usu ja keele mõttes eestlastega.

Vaatamata vaesustele, mida tekitas maailma sõda ja järgmised aastad,

uus riik on näidanud paljudel aladel võimet tõsta end materjaalsest ja kultuurilisest küljest, mis kutsub välja lugupidamist.

Muidugi on linnas vanu maju, samal ajal ei võida välja anda küllalt raha tänavate korrastamiseks, parkide ehitamiseks, nagu seda tehakse Rootsis. See ei tähenda midagi võrreldes nende tähtsate paremustega, mida tehakse moodsate majade ehitamiseks. Ehitamine on tervel maal täies hoos; suvel tehti seda kahes vahetuses, tööliste hulgas oli palju naisi. Tööliste arv on puudulik ja sel aastal on mitte vähem kui 3000 poolakat saanud tööd maal ja ka põlevkivikaevanduses.

Eesti on kuulus oma kuurortidega ja ilusate supelrandadega.

Ka pealinnal on ilus supelrand — Pirita, mis on ½ miili linnast kaugel ja suvel on ta Tallinna elanikele rännakkohaks. Autobusega või autoga saab ruttu ja mugavalt uuel moodsal asfaldi teel sinna sõita. Peale ranna on seal veel huvitavad Brigitta kloostri varemed. Viimaste aastate jooksul tehtud väljakaevamised ja varemete restaureerimine on annud huvitavaid tagajärgi. Ida-lõuna nurgas on üks torn, kus üks kitsas spiraal-trepp viib üles, sealt on ilus vaade.

Eesti pealinn ei ole ainult tähtis sadam, vaid tähtis sõlmpunkt tähtsamatele raudtee-liinidele. Raudteesõit on odav ka II kl. vagunites, kus sõidetakse mugavamini kui III klassis. Raudteega jõuad mugavalt suurematesse linnadesse ja tähtsamatesse supelkohtadesse, nagu Narva, Tartu, Pärnu ja Haapsalu.

Üks niisugune reis, kombineeritud mõne autobusega, andis selge pildi maa ja elanike üle.

Sel ajal, kui põhjapoolsed osad Eestis tuletavad meele Gotlandi vaesemaid osi, kus vahelduvad metsad, põllud ja sood, — on kesk- ja lõuna-osad rikkamad; siin võib leida ka paremat pinda põllumajandusele. Siin-seal on näha vanu mõisasid lossidega ja kui vaadata veel — näed rea väikesi talukohti, mis tuletavad meele 1919. a. radikaalset agraarreformi, mille tagajärjel üle 330 mõisa ja kirikutele kuuluv maa jagati riigi poolt põllumeestele.

Reis Eestis on eriti rootslastele huvitav; nad leiavad

palju mälestusi rootsi ajast,

mis jätsid sügavaid jälgi riigi ajaloos. Suurte päevade mälestused on väga suured: näiteks Narvas ja ka teistes kohtades. Saame mulje, et „see hea rootsi aeg" oli ka eestlaste poolt läbi elatud; võib-olla see on üks põhjustest, miks rootslasi võetakse vastu nii sõbralikult.

Kahjuks viimastel aastatel tehtud

odavad turist-reisid Rootsist on halvasti mõjunud rootslaste populaarsusele Eestis.

Kui öelda tõtt, siis mõne rootsi turisti ülalpidamine on vähe kiiduväärt. On väga kurb et asi oli nii ja võib loota, et ajakirjanduses toodud etteheited parandavad olukorda.

Pole vaja kaua elada Eestis, et tunda seda töötahet ja kindlat otsust parandada olukorda;

vähese rahaga ja raskes olukorras on tehtud hiigeltöö.

Energiline töö käib edasi ja on näha häid töötulemusi peale esimesi murelikke iseseisvuse aastaid. Välismaalane, kes tutvub maaga, kus niipalju ida ja lääne mõjusid on puutunud kokku aastasadade jooksul, peab imestama, et nii tugev rahvuslik vaim on võinud elada ja kasvada tugevaks mitmesuguste mõjude all.

Eesti on üks piirimaid Nõukogude Venega; pidades silmas seda ja kallist ostetud vabadust, Eesti on loonud sõjaväe organisatsiooni, mis on maa suurusega võrreldes kaunis tugev.

Kaitseliidu – vabatahtliku kaitse-organisatsiooni juured on Eestis kaunis tugevad,

ta haarab terve rahva ja võib igal ajal abiks olla sõjaväele; tuletab meele soome kaitseliitu.

Rootslasi, kes elavad Eesti saartel, ei tohi unustamata jätta Eestit külastades. See rootsi rahvas koosneb vaestest kaluritest ja talunikest. Kui nendega tutvuda — siis võib olla uhke nende üle, sest nad teevad rootsi nimele au uues Eestis.

E. Phillips Oppenheim

AADLIK VARGAKS

8

„Seletan siis, mida tahan, et teeksite," jatkas David. „Noppige välja noormeestest, kes tulevad siia kehaharjutusi tegema, seiklushimulised noored poisid, kel on sisu ja kes tunnevad wõitlusest rõõmu. Arge kõrwaldage teisi, kuid katsuge selliseid kokku juhtida nii palju kui wõimalik. Treenige neid ainult selle ühe mõttega: tahan, et nad olekšid wälkkiired oma jalgadel, et nad olekšid kindlad ja oskakšid hoida tasakaalu, ja et nad saakšid wähimalt algteadmised jiu-jitsust. Tahan, et õpetakšite neile seda, et on täiesti wõimalik, olles küllalt lähedal, rünnata meest, kes on warustatud tulirelwa wõi noaga, ja teha ta wõitluswõimetuks enne, kui ta on jõudnud haarata ühe wõi teise järele. Kas saate minust aru, West? Tahan salka wõitlejaid, korralikke wõitlejaid, kes olekšid küllalt wälja õpetatud praktika ja distšipliiniga, et wõikšid rünnata mõnd neist elukutselisist gangstereist. Ons seda wõimalik saawutada, mida arwate?"

„Jah, kindlasti," arwas Sammy West. „On küll tükk tööd, aga eks ta ikka lähe ka."

*

Sorgmised tüdrukud pärast weidi pikenemid kõnetundi olid nood kaks masinakirjutajannat. David awas waheukse ja hüüdis nad kontori.

„Noored daamid," küsis ta, „kui palju saate siin nädalas?"

Too tüdruk, kes oli waremalt näidanud huwi ta wastu, wastas kohe:

„Kolm naela kumbki ja sellest ei ole küllalt."

„Arge wõtke kübaraid maha!" palus David. „Siin on kaksteist naela — kahe nädala palk. Oštsin selle ettewõtte ja mul on omad masinakirjutajannad."

Mõlemad waatasid talle imestanult.

„Kus on siis mr. Abbs?" küsis too, kes näis olewat wõtnud enda peale eeštkõneleja kohused.

„Läinud."

„Kuidas?... Et iialgi mitte enam tagasi tulla?"

„Et iialgi mitte enam tagasi tulla. Müüs ära. Läks puhkusele. Läks ümber-maailma-reisile."

„Mispärast ei wõi meie jääda, palun?" anus ta. „Kui see olete teie, kes ostis selle ettewõtte, siis mulle meeldiks teile töötada."

Ta naeratas.

„Teie ei pea seda wõib-olla mingisuguseks põhjuseks," tähendas David, „kuid mulle ei meeldi see lõhnaõli, mida tarwitate."

Tüdruk waatas teda korra tõsiselt. Davidi nägu oli nagu graniidist. Tüdruk kehitas õlgu. Enam kui iialgi enne näis ta nagu tähtsusetu ja wähem ahwatlew teisik sellest imelikust Bermondsey kõrtsi jumalatarist.

„Tule kaasa, Aimée," ütles ta, pöördudes oma kaaslasele. „Arwan, et kahetsete oma ettewõtet enne, kui olete palju wanem."

8. peatükk

Lamades sohwaäärel, juukšed sasis, kleit korratult, unised silmad waid poollahti, naeratas tüdruk tere-tulemast ootamatule küülastajale.

„Taaniel tuli weel kord lõwikoobast küülastama," narris ta.

David waatas temalt imeliku wärinaga, pooleldi põlglikult, pooleldi wihane enesele, et tüdruku lopsakas edwistamine suutis äratada tas isegi pisimaidki tundeid.

„Meelitate liiga oma pealikut, wõi kuidas tawatsete teda hüüda," ütles David põlglikult.

Tüdruk waatas Tottie magawale, waljusti norskawale kogule. Selle west nagu tawaliselt oli nööpimata, püksid kaetud sigarituhaga, põskedel lewimas haiglast puna.

„Näeb wälja rohkem nagu ämblik kui lõwi," jatkas David, waadates teda põlglikult. „Te ei tohiks lasta teda magada sellises asendis. Ta saab niiwiisi ühel ilusal päewal rabanduse. Misfugune õhk? Kas te kunagi ei awa aknaid?"

„Kutsumata külalise kohta," tähendas tüdruk, „näid sa minule asjatult liig palju arwustawat. Ja kõigepealt, mis tahad sa siit? See pole siin põrmugi sinu terwisele kohane ümbruskond. Wõib-olla tulid ehk toda teemanti üle andma?"

„Milan-hotellis ei olnud põrmugi parem ümbruskond."

Tüdruk naeratas.

„Nad ei teinud sulle haiget. Nad läksid sinna mõttega sind tappa, kuid muutsid oma kawatsusi."

„Miks pagan segasite end wahele?" küsis David kiiresti.

Tüdruk jäi talle otsa wahtima, ilusad silmad pärani lahti, huuled weidi awatud. Seekord oli ta wõidetud. Ta tawaline ükskõikšuse kest langes. Ta oli üllatatud.

„Kuidas sa teadsid, et mina seal olin?" nõudis ta.

„Ma ei teadnud just täpselt," wastas teine. „Oletasin waid. Nad tõesti tahtsid mind tappa. Miski wõi keegi takistas neid selles wiimsel minutil. Kas olite see teie?"

Tüdruk haigutas.

„Olen ikka liig õrnasüdameline," kaebas ta. „Ons sul kahju?"

„Just wastupidi, ruttas teine kinnitama, „tulin siia täis tänutunnet. Siiski, küsin eneselt weel ikka, mis põhjus teil selleks oli?"

Tüdruk tõusis püsti, tõmbas seeliku sirgeks ja korraldas laiselt juukšeid.

„Imestan isegi, miks," ütles ta mõtlikult. „Igatahes, ütlen seda sinule, kui wastad mu küsimusele. Kuidas sa teadsid, et mina seal olin?"

„Sellest," wastas küsitaw, „et tarwitate wäga kanget ja meelisegawat lõhnaõli. Tundsin seda weel õhus, kui ärkasin täna hommikul."

„Milline wiga olla hea," pomises tüdruk. „Sa näed, mis minuga sellepärast juhtus. Jäin sinu juure weel terweks tunniks pärast seda, kui teised olid läinud, et kindel olla, et sinuga midagi halba ei juhtunud. Nii maksan ma nüüd selle eest. Olen awastatud. Kas kawatsed mind üles anda? Kawatsed mind lasta areteerida, et julgesin tungida Milan-hotelli pühimasse paika?"

„Nimetasin juba," sõnas David, „et mul on küllalt põhjust olla teile tänulik teie sealwiibimise eest. Olen wastanud teie küsimusele. Kuidas on minu omaga?"

Üheks momendiks oli ta üllatatud sellest helgist, mis loitis tüdruku silmist. Siis oli see läinud. Neist paistis jälle endine pilge, pooleldi ahwatlew, pooleldi põlglik.

„Oled awaldanud minule mõju," wastas küsitaw. „Ma ei suuda mõtelda, et wõiksin sind kaotada. Oled arwatawasti ainuke inimene, kes suudab meid neil päewil elus hoida. Politsei isegi ei suuda meid enam lõbustada. Sina teed elu jälle elamiswäärseks. Saadad meile hirmu südamesse. Tahad meid wälja juurida, meid põhjalikult häwitada. Waene isa Green! Waesed murelikud „lambad"! Kuidas nad kõik peawad kartma!"

David kehitas õlgu.

„Ons teil midagi selle wastu, kui ma istun?" küsis ta. „Teie kuulus pealik ei näita ärkamise tundemärke ja minul ei ole kuhugi kiiret. Wõib-olla austate mu sigarette."

Ta läks üle toa tüdruku poole, lame kullast sigaretietüü kutsuwalt lahti. Kui nad kõrwuti seisid, märkas ta, et tüdruk oli niisama pikk kui ta ise. Ta märkas ühtlasi tahtmatu imetlusega ta graatsilist kuju, mis oli waid kergelt warjatud õhukese riidega. Tüdruk wõttis sigareti wastu ja ulatas mehele wäikese walge taskurätti, mida ta oli käes hoidnud:

„Kas tunned selle ära?"

Küsitaw kallutas end taskurätile lähemale ja noogutas:

„Tunneksin selle parfüümi ära kus-tahes."

„Walmistatud minu jaoks Grasse'is," teatas tüdruk, „mitte lahjendatud. Mulle meeldib, et mu lõhnaõlid, nagu muudki asjad elus — olekšid kanged. Kas see meeldib sulle?"

„Ei."

„Mispärast mitte?"

„Üks põhjus on see," wastas mees, „et mulle meeldib lõhnaõ

16.000 lehekülge „Loomingu

Eesti Kirjanikkude Liidu häälekandja saab 15-aastaseks. — Tema koorest ja sisust. — Kirjandus pole Eestis üksi eliidi asjaks, vaid huvitab kõiki

Eesti kõige uuem kirjanduslugu — näited ja kommentaarid koos

„Kirjanduse Majas", Tartus, Aia tänaval asub „Loomingu" toimetus ja talitus. Seal valmib ajakiri, mis on pikkade aastate jooksul saanud kõikide eesti kirjanduse harrastajate sõbraks. „Loomingu" ilmumist oodatakse kirjandushuvilistes ringides suurema põnevusega kui vahest ühegi teise ajakirja ilmumist. Peegeldab ju iga selle ajakirja number eeskätt ikka kõige aktuaalsemaid, igakord otse tänaseid kirjandusliku elu sündmusi. Luuletused, novellid — need on alles äsja autori sule alt tulnud; ülevaade ja arvustused käsitavad hiljuti ilmunud raamatuid. Oodatakse arvustust, et otsustada, kas teatavat raamatut lugeda või osta maksab; või selleks, et võrrelda, kuidas langeb kokku või erineb arvustaja otsus sellega, mis on saadud raamatut ise lugedes. Oodatakse, et näha, kas ja mida uut on kirjutanud lugeja lemmikluuletaja või -novellist.

Enne „Loomingu" asutamist, Eesti iseseisvuse esimestel aastatel, katsetati õige mitme ilukirjandusliku ajakirjaga, mille sisu polnud ajaviiteline, vaid mis taotlesid pakkuda kirjanduslikult väärtuslikku. Neil kõigil oli ühine saatus. Majanduliku kandepinna puudumise tõttu nad jäid seisma, üks hiljem, teine varem.

„Looming" on meie esimene pidevalt ilmuma jäänud ilukirjanduslik ajakiri.

Tema esimene number ilmus aprillis 1923. Seega tuleval aastal ta algab juba oma 16-dat aastakäiku.

Toimetaja J. Semper „L oomingu" toimetuse ruumes

Jah, ega kalender ei valeta: esimesest tumekollaste kaantega numbri ilmumisest — esimeste aastakäikude kaanevärviks oli nimelt kollane, praeguste hallide asemel — on tõesti möödunud juba ligi 15 aastat. See tähendab, et need, kes „Loomingu" esimese numbri ilmumise ajal veel vahest tähti ei tunnud on nüüd juba 20-aastased, võimalik, et mõni niisugustest juba „Loomingu" kaastöölinegi.

Oma küllalt pika eluea jooksul on „Looming" suhtelise sisutaseme ja eelkõige suuna poolest püsinud õige stabiilsena. Kaastööliste koosseis on muidugi aastate jooksul tunduvalt suuremaks kasvanud, peaasjalikult noorema põlvkonna juuretulekuga. Ka toimetajavahetusi on üle elatud, kuigi mitte pidevust-kahjustavalt sagedasti. Esimeseks „Loomingu" toimetajaks oli Fr. Tuglas. Tema toimetusel ilmusid aastakäigud 1923, 1924, 1925 ja 1926. Järgmine toimetaja oli J. Kärner, kes toimetas aastakäigud 1927, 1928 ja 1929. Alates aastast 1930 kuni käesoleva ajani on „Loomingut" toimetanud J. Semper.

Kõrvuti tegevtoimetajaga juhib „Loomingu" sisulist külge Kirj. Liidu n.-n. „Loomingu" toimkond, kuhu peale tegevtoimetaja kuuluvad käesoleval aastal A. Antson, G. Suits ja J. Sütiste.

„Loomingu" kaastöölised

Kes on olnud ja kes on praegu „Loomingu" kaastööliste?

Sellele küsimusele võib küll julgesti vastata, et niihästi kui kõik paremad eesti kirjanikud. Vaevalt puudub „Loomingu" lehekülgedelt ükski arvessetulev kirjanik, kes viimasel ajal üldse on sulge liigutanud. „Loomingu" talituse statistika järgi on „Loomingus" tema ilmumise aja jooksul esinenud kaugelt üle 300 kodumaise kirjaniku, teadlase ja arvustaja. Lisaks sellele on „Loomingus" ilmunud ligemale 100 välisautori töid, nende seas tähelepandavalt ka luuletõlkeid. „Loomingu" välismaised autorid kuuluvad üldse 16 keelkonda: esitatud on tõlkeid hollandi, inglise, itaalia, leedu, läti, norra, poola, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, soome, daani, tšehhi, ungari ja vene keelest.

„Looming" kui uuem eesti kirjanduslugu

Ei ole liialdus öelda, et meie kirjandusliku elu iseloomust ja tasemest saab selge pildi kõige kiiremini ja kõige põhjalikumalt just „Loomingu" kaudu. Ajakirja mahukatesse köidetesse on talletatud peagu kogu meie liiurika ja lühema proosa paremik. Siin näevad tavalisesti nendesse liikidesse kuuluvad teosed oma esimest trükivalgust. Aga samuti ilmub „Loomingus" hulk kirjanduslikke artikleid ja arvustusi, mis hiljem kogudena või äratrükkidena enam ei ilmu.

Pakkudes jooksvalt paremaid ilukirjanduslikke teoseid endid, kui ka lühemaid ning pikemaid kriitilisi sõnavõtte nii üksikute raamatute, kui ka ulatuslikumate kirjanduselu nähtuste kohta, moodustab „Looming" tõepoolest kogu kõige uuema eesti kirjanduse ajaloo. Selle kirjanduse, millele Kampmanni „Peajooned" veel pole järgi jõudnud.

Juba „Loomingu" arvustuste-osakond üksi võimaldab kõne alla võtta enam-vähem kõik silmahakkavamad ja väärtuslikumad algupärandid, mis meil ilmuvad ja ka tähtsamad tõlked, sest „Looming" mahutab aastas keskmiselt umbes 40 üksikarvustust, lisaks sellele muidugi kokkuvõtlikud aastaülevaated, kus saab puudutada ka neid teoseid, mis üksikarvustustes vähema tähtsuse või mõne muu põhjuse tõttu kõne alla ei saa tulla.

„Looming" kui foorum kõigile

Henrik Visnapuu kirjutas 1933. aastal, „Loomingu" 10-aastaseks saamise puhul:

„Kui nüüd kujuteldi (Eesti Kirj. Liidu ja „Loomingu" asutamise päevil. M. täh.), et riigi eelarve kaudu võiks saada toetust kirjandusliku suurajakirja väljaandmiseks, siis oli enesestki mõistetav, et see toetus ei võinud tulla ideeliselt koondatud rühmitusele või rühmitustele, vaid et selleks oli vaja koondada kutsealaliselt kogu kirjanikkond, kelle nimel võidi esineda suurema kaaluga."

Tsiteerime H. Visnapuud eriti sellepärast, et ta näib „Loomingu" kümneaastaseks saamisel nähtavasti praktiliste kogemuste tõttu mõönvat, et kõigi kirjanikkude ühine ajakiri tõesti oma ülesandeid suurepäraselt on täitnud. „Loomingu" esimestel ilmumisaastatel kuulus ta ajuti nende hulka, kes polnud rahul „Loomingu" „suuna-puudumisega", s. o. tema demokraatliku tolerantsiga, vaid tahtsid tema asemel pigemini näha mingit radikaalselt (või ka kuidagi teisiti) suunatud rühma-ajakirja.

Ometi näib ka nüüd, 15-da aastakäigu lõppedes, et juba „Loomingu" rajamisel ülesseatud põhimõtet: ajakiri olgu avatud kõigile kirjanduslikkudele vooludele ja vaadetele! — vaevalt mõne muu paremaga asendada saaks.

„Looming" on alati olnud ja on ka tänapäeval demokraatlikuks kirjandusparlamendiks, kõigile avatud foorumiks. Siin saavad üksteise kõrval sõna kõige mitmekesisemad kunstiliste ja ka maailmavaateliste tõekspidamiste kandjad. „Positivism" ja „negativism" (tarvitagem neid praegu nii populaarseid „oskussõnu"), seltskonna- ning ühiskonnakriitika ja ülesehitamisepaatos, kõik võib „Loomingus" seista kõrvuti.

See põhimõte on pikast proovitulest läbi käinud ja tema rakendamiskõlvulisuses pole kahtlust.

Aga kas sellest põhimõttest on kinni peetud? Kas pole „Loomingule" ette heidetud „tsunfti-vaimu"?

Etteheiteid on tehtud. Aga need ei näi paika pidavat.

Tarvitseb ainult jälgida „Loomingu" lehekülgedel esinevat nimede mitmekesidust ning arvu ja siis ei saa küll muud otsust teha, kui seda, et iga niisugune etteheide pole muud, kui selge kiusujutt.

„Loomingu" „väravad" pole suletud olnud ka pealekasvavale nooremale generatsioonile.

Sallivuse vaim, mis on kogu aja olnud aluseks „Loomingu" kujustamisel ja juhtimisel, pakub harukordselt ilusa näite sellest, kuidas üksmeel ja ühistöö ei tarvitse samastuda „tasalülitamisega".

„Loomingu" statistika

„Loomingu" talitus on koostanud statistilise ülevaate ajakirja sisust ja selle jagunemisest esimese 15 aastakäigu kohta (täpsemalt kuni 1937. a. teise pooleni). See statistika riivab küll peamiselt välist külge, on sellest hoolimata väga imponeeriv.

Üldse on „Loomingut" selle aja jooksul ilmunud 15.624 lk. Sellest on värsse 2239 lk., novelle, jutustusi, mälestusi ja reisikirjeldusi 6226 lk., näidendeid 367 lk., artikleid ja vestlusi 4123 lk. ja ringvaadet 2666 lk.

Eriautoreid on „Loomingus" seni esinenud: luulega — 114, novellide, jutustuste ja reisikirjeldustega — 5, artiklite ja vestlustega — 105, ringvaatega (arvustused jne.) — 149.

Et need suured arvud, mis käivad terve seni ilmunud ajakirja seeria kohta, polegi väga hõlpsasti kujutledavad, siis vaadelgem sedagi, mida sisaldab üks „Loomingu" köide raamaturiiulilt.

Poole aasta köide (1936/II) toob ära: luuletusi — 20 autorilt (neist 3 välismaist), kokku üle 100 luuletuse; 13 novelli 10 autorilt; 28 artiklit, reisikirjeldust, intervjuud — 21 autorilt; 18 arvustust 10 autorilt. Lisaks sellele veel Varia, Estica jne.

Nii siis terve „Loomingu" aastakäik sisaldab oma 200 luuletust, 25—30 novelli, umbes 50 artiklit ja 35—40 raamatuarvustust.

„Loomingu" köidete rivi võtab raamaturiiulil praegu enda alla ruumi umbes poolteist meetrit. Vaadates seda rida tüsedaid nahkköiteid, jääd mõtlema, et pole enam teab kui palju aega oodata, millal „Loomingu" tervikuline seeria muutub bibliofiilseks haruldaseks, samuti nagu seda praegu juba on „Eesti Kirjandus", mille enne-iseseisvusaegseid aastakäike pole võimalik näha mujal, kui tähtsamates raamatukogudes ja raamatuarmastajate erakäites. Ka „Loomingu" talitusel pole oma ajakirja tervik-seeriaid enam kuigi palju.

„Loomingu" hind

Meie kirjanduse leviku ulatuse üheks otsustavaks määrajaks peetakse teatava õigusega raamatute hinda. Raamatud on kallid, kes neid osta jõuab — on tihti kuulduv hädaldus või etteheide. Ega seda harjumuseks saanud etteheidet maksa võtta tõsiselt, sest mitmel pool on ta ainult suitsukatteks, millega tahetakse varjata seda, et puudub lihtsalt huvi mõelda kodu sisustamisel ka raamatutele. Aga mööngem, et selles on ka terake tõtt.

Väärtusliku sisuga perioodilised trükitööd mujal maailmas harilikult ei ole odavamad raamatutena ilmuvaist trükistest. „Loomingu" hind pole olnud tema ilmumise kestes muutuseta. „Loomingu" aastakäigu tellimishinnaks oli pikemat aega 13 kuni 14 krooni aastakäik. 1936. aastal, seoses raamatuaasta jooksul liikuma pandud ilukirjanduse hinna alandamise piiietega võeti ette ajakirja tellimishinna alandamine. Praegu on „Loomingu" aastakäigu tellimishinnaks 9 krooni.

350-leheküljeline romaan maksab meie raamatuturul keskmiselt neli kuni viis krooni. „Loomingu" ümmarguselt 1200-leheküljeline aastakäik maksab 9 kr. Kui arvesse võtta, et „Loomingu" leheküljed tavalistest raamatulehekülgedest ligi kaks korda rohkem teksti sisaldavad — suurem trükipind ja tihedam kiri — siis on selge, et „Looming" on oma hinnalt odavam kui ükski teine eesti väärtkirjanduse toode. Puht majanduslikus mõttes pole tal võistlejat kättesaadavuse poolest ka laiematele kirjandushuvilistele ringidele.

„Loomingu" lugejaskond

Kõrgetasemelise kirjandusliku ajakirja lugejaskonna koosseis peaks pakkuma huvi ses mõttes, et sellest selguks, kes õieti on meie algupärase väärtkirjanduse innukamad harrastajad. Milline on nende elukutse, nende haridus jne.

Küllalt suur hulk ajakirjast levib anonüümselt üksiknumbrite osjate sekka. Mõni aasta tagasi üksiknumbrite ostjaid oli tellijatega umbes ühe palju. Pärast „Loomingu" tellimishinna alandamist on üksiknumbrite ostjate osatähtsus küll langenud, sest tellijate arv on suuresti kasvanud.

Teada olevate tellijate järgi otsustades võib ütelda, et „Loomingut" loetakse niihästi kui kõig kiht tellija lisi, I reid, riigia kõrge Suu mitme gu k ilma seltsi üksus üliõpi „Lo ka vä eestla gejaid maade gude- maal,

Eesti Kirjanikkude Liidu juhatus 1937. a. Vasakult paremale: liidu sekretär — P. Vallak; liidu abisekretär — R. S son; „Loomingu" toimkonna liikm liidu esimees — Fr. Tuglas; bürooju J. Sütiste ja liidu juh. liige — „Lo mingu" toimetaja — J. Semper; A. liikmed: A. Mälk ja

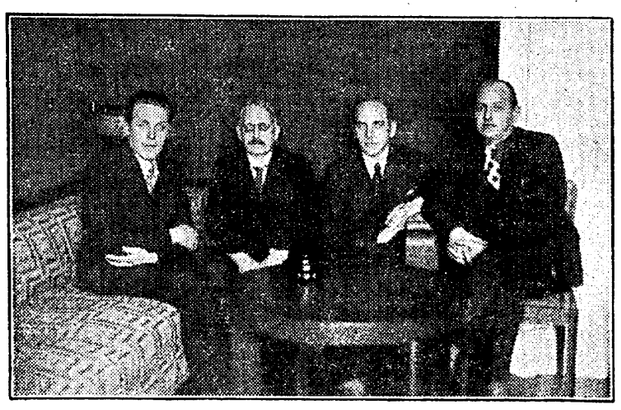

„Loomingu" toimkond: vasakult paremale: A. Antson, G. Suits, J. Semper (toimetaja) ja J. Sütiste

Kui šotlane leiutas kirjamargi

Suureks leiutiseks kirjasaatjale oli juba postitempli sisseseadmine. – Vanasti olid ümbrikud varustatud joonistega.

Hulk haruldasi ja kummalisi marke Londoni erinäitusel

(„Päevalehe" kaastööliselt Viinist.)

Mark kleebitakse ümbrikule ja kiri visatakse lähemasse postkasti. Kes mõtleb sellest, kuidas oli vanasti, kui kirjamarke veel polnud? Kuidas siis kirju saadeti?

Postvankri ajast on möödunud alles sada aastat. Iga kiri tuli siis viia postkontori ja seal kaaluti teda, tema eest makseti tarvilik summa ja kiri varustati templiga, mis oli kviitungiks. Kiirposti saadeti ratsanikega ja tema eest võeti kõrgemat tariifi.

Kuid juba

postitempli sisseseadminegi oli suureks kergenduseks kirjasaatjaile

ja ühtlasi suureks leiutuseks. Londoni ülempostmeister Henry Bishop kes aastal 1661 omandas 21.000 naela eest posti õigused, kirjutab uhkelt käsikirjas, mis nüüd pandud välja suurel marginäitusel Dorlana hallis Londonis, tollcaegses vanas kirjaviisis: „Stamp is invented that is putt upon every letter" — on leiutatud tempel, mis vajutatakse igale kirjale...

Stuartite ajast, aastast 1618 on välja pandud

ajalooline kiirkiri.

Kiri anti kell 9 hemmikul Doveris postile ja hästisäilinud ümbrikule, mis nüüd on kolmsada aastat vana, märgiti käsitsi, mis kella aegu postvanker — nähtavasti alatiselt vahetatud hobustega — sõitis jaamadest läbi: Canterbury kell 12, Sittingborn — kell 3 p. l., Rochester kell 5, Dartford kl. 7 ja lõppeks saabumine Londoni kl. 10 õhtul.

Praegu sõidab tavaline rong Doverist Londoni ainult veidi üle tunni ajaga...

Kirja kiirust toonitades on

kirjasaatjad vanasti ümbrikke varustanud märkuste ja joonistega.

„Rutta, rutta, rutta!" on kirjutatud ühe kiirkirja ümbrikule aastast 1542, mis on vanim kiri, mille välja pannud Postiajaloo selts. „Elu, elu, elu on hädaohus!" Drastika suurendamiseks on ümbrikule joonistatud kaks võllast, mis pidid iseloomustama adressaadi kohutavat saatust. Kiri ei tohtinud hilineda!

Filatelistlike harulsuste seas on ka kuninganna Elisabethi algupärased kirjad 16. sajandist, väikesed, kokkupandud sedelid, mis õieti sobiksid autogrammikogusse. Siis veel ka lord Nelsoni kiri, millele ta oma käega kirjutanud: „Lady Hamilton, 23, Piccadilly, London."

Eriti seikluslikud on need

kirjad, mida on suudetud päästa laevahukkudest.

Uppuvate laevade piltide kõrval, mis enamasti on vanad gravüürid, on säilinud katastroofi üle elanud ümbrikud. Tindipliiatsiga kirjutatud aadressidest võib veel lugeda laialivalgunud kirja. Paljudel kirjadel on õnnetustkujutavad vinjetid. „See kiri", nii on trükitud ühele sulgemargile, mis ilmselt kleebiti kõigile teistelegi kirjadele, „on osa postiaurik „Oregoni" postist, milline laev, tulles 7. märtsil 1886 Queenstownist (Iirimaal) hukkus 14. märtsil 1886 Tulemaa saarte juures." Alla on kirjutanud „postmeister Henry G. Pearson."

Aurik „Colombo" kirjadest, milline laev hukkus 1861. a. India ookeanis, päästeti mõned ja on nüüd näitusele pandud. Need kirjad olid kolm kuud meres. Laev oli olnud teel Londonist Melbourne'i. Päästetud kirjad on varustatud Londoni postitempliga 1861. a. novembrist ja Austraalia postitempliga 22. maist 1862.

Lisamärkus teatab, et nende kirjade eest ei nõuta trahvi, kuigi kirjamargid on vees lahti ligunenud(!).

Sellega oleme siin märkamatult läinud üle aega, kus olid juba kirjamargid.

Teatavasti algab kirjamargi ajalugu Londonis pennimaksu kviitungiga,

millele järgnes kuulus must 1-penniline Victoria mark Rowland Hillsilt.

23. augustil 1839 korraldas Inglise varaamet auhinnavõistluse penniposti saatmise kergendamiseks. 2600 esituse seas oli üks, mis soovitas kirjale peale kleepida margi juba enne musta pennimarki ja mille autoriks oli James Chalmers. Sellest jutustab trükitud pealkiri ühel Austria postkaardil enne maailmasõja ajast. See kaart kujutab Chalmersi kirjamarki, mis koosneb lihtsast rõngast, millele on trükitud: „Not ex (ceeding) one ounce. Two Pence" (Kaal mitte üle ühe untsi. Kaks pensi). Margi kõrval on järgmine tekst: „Selle esimese kirjamargi leiutas šoti raamatutrükkija James Chalmers 1834. aastal ja valmistas ta ka oma trükikojas prooviks."

Kui 1839. a. juulis Rowland Hillsi esitus, tarvitada ainult tembeldatud kirjapoognaid ja ümbrikke, oli parlamendis läbikukutamisel, võeti Chalmersi pealekleebitav mark uude kavasse ja see üksi päästis niinimetatud pennimaksu. Viimaks andis varaamet 26. dets. 1839 käsu kirjamarki Hillssi tembeldatud kirjapaberi kõrval tarvitusele võtta. Tekstile on alla kirjutanud Karl v. Gündel Badenis ja tal on märkus, et Chalmersi margi algupärand asetseb Rahvusvahelises postimärkide muuseumis Unterdöblingis, Viini lähedal.

6. mail 1840 anti välja

Hillsi pennimark, esimene regulaarne kirjamark.

Ühtlasi tulid välja ka niinimetatud „Mulready ümbrikud", mida müüdi 1 või 2 penni eest ja mille tarvitamisel polnud vaja maksa postimaksu. Need ümbrikud olid varustatud joonistustega, mis pidid näitama, kui kaugele nad võisid reisida: Kaamelid, elevandid, neegrid, palmid jne. „ilustasid" peagu kogu ümbriku pinda. Nad võeti peagi tarvituselt ära, kuna kained inglased pidasid neid naljakaks ja nad tekitasid palju pilget. Publik tarvitas Mulready ümbrike asemel teisi, tavalisi ja lihtsaid ning naljahambad joonistasid neile käsitsi Mulready ümbrike karikatuure.

On säilinud mitte ainult need ehtsad ja järeltehtud karikatuurümbrikud, vaid ka algupäraline ringkiri „kõigile postmeistritele", mis teatab ametnikele musta pennimargi tarvituselevõtmisest, kirjeldab täpselt marki ja

hoiatab juba tollal võltsingute eest.

Pärast seda esimest marki on Inglismaa annud välja ainult 241 teist marki (välja arvatud liigid: 87 Victoria marki, 19 Edward VII marki, 45 George V, 4 Edward VIII ja 5 George VI marki. Ülejäägi moodustavad ameti- ja trahvimargid.

On huvitav, et aastal 1850 kavatseti ka marke prints Alberti, kuninganna Victoria abikaasa piltidega, mille visandid on näitusele pandud. Mõned vaatekastid on täidetud kirjamärgi spetsialiteetidega buurisõjast. Kirjad vinjettidega „sõjaseaduse all avatud", Mafekingis trükitud Baden-Powelli margid (fotograafilisel teel ja ilma kindrali teadmata valmistatud), kirjad inglise vangilaagreist Tseiloni ja Püha Helena saartelt trükitud märkusega „censored" (tsenseeritud) ja kirjad buuri laagreist hollandikeelse märkusega „gezien" (läbi vaadatud).

Maailmasõja ajast on margi võltsinguid,

mida valmistati liitlaste riigitrükikodades, Austria 5- ja 10-hellerlised margid, Baieri 5-, 10- ja 15-pfenningilised margid, mida tarvitasid inglise salakuulajad ja mis on säilinud ka ehtsail posti kaudu saabunud ümbrikel.

Väga väärtuslikud on esimesed lendpostiümbrikud. Õhupalli kirjad 1871. a. ümber piiratud Pariisist, esimesed

(Järg 4. lhk.)

Hiinlane oska kuid mitte v

Rahvas, kel puudub ene

Mike Howard, suure filmiühingu operaator, kes elas läbi Abessiinia sõja, on teinud kaasa Hispaania kodusõja ja nüüd Hiina-Jaapani sõja, on neil päevil Pariisi lehtedele jutustanud oma elamustest Kauges Idas.

„Sõda on kollaste rahvaste juures hirmsam kõigest, mis olin seni näinud," jutustab Howard. „Abessiiniaski polnud sõda mingiks huvimatkaks, kuigi me liikusime vägedega kaasa tankides, kust võisime mugavalt filmida abessiinlaste põgenemist itaalia mustsärkide eest. Hispaania sõda sarnanes rohkem halastamatule massilisele tapmisele, kuid Kauges Idas on käimas lihtsalt masside hävitamine. Inimene, kes kistakse pommiga tükkideks, ei maksa seal rohkem kui purukspigistatud kärbes. Seal ei loetagi ohvrite arvu, surmasaanute arv pannakse kirja huupi. Kui Jaapani kahurvägi süstemaatiliselt purustas hiinlaste kvartaale Šanghais, hiina lendurid aga oskamatult pildusid pomme rahvusvahelise kontsessiooni tänavaile, siis pidime sõna tõsises mõttes käima inimveres. Juhtus, et tugevad mehed neid tänavapilte nähes minestasid kui nõrgad naised. Kord filmisime oma ametivennaga hiina linnajagu, kui korraga hakkasid sadama jaapanlaste šrapnelli killud. Kuskil maja pööningul olid veel peidus hiina partisanid ja jaapanlased tahtsid neid minema ajada. Mis teha? Kas joosta kuhugi mahajäetud majja ja oodata, kuni see langeb meile kaela? Laskusime keset tänavat pikali, kus siiski oli kõige julgem. Kaitseks vilistavate šrapnellikildude vastu kasutasime hiinlaste laipu. See kõlab küll jubedalt, kuid me olime sellega juba niivõrd harjunud, et ei tunnud enam kuigi palju. Kauge Ida sõjas võib täiesti kaotada inimlikkuse. Pommide lõhkemine, granaatide lend, haavatute kisa, naiste ja laste nutt muutuvad ebamääraseks, harjunud halinaks, millele närvid enam ei reageeri. Samuti, nagu suurlinlane ei pööra enam tähelepanu trammide ja autode mürale tänavail.

Imeteldav keset seda õudust on hiinlaste moraalne vastupidavus. Näib, et alatised kannatused on sellele rahvale südame ümber kasvatanud paksud kaitsevallid. Kus eurooplane oleks lähedal närvivapustusele, seal on hiinlase näolt lugeda ainult tumma alistumist halastamatule saatusele. Nagu hiina kulid rahuajal oma kondisel turjal päevast päeva tirivad riisikotte, et teenida peotäit riisi, nii kannab nüüd kogu hiina rah-

Mu nimi seal on kirja pandud...

Kõrgkonjunktuur Tallinna kodanlikus abielusadamas. — Miks tähendab punane wärw sündi, roheline abiellumist ja walge surma? — Keeruline tegu hiina-, araabia- ja pärsiakeelsete dokumentidega. — Nimede eestistamise wiimsed nädalad

Ringkäik Tallinna Linna Perekonnaseisuametis

„Mu nimi taewas kirja pandud..."

Nii algab üks kiriku laulusalm. Ring on olemas inimesi, kes tõepoolest usuwad, et peale maisete isikutunnistuste ning näpupaesside on weel taewas olemas erilised nimestikud kõigist meist.

Loodetawasti on see nii. Seda kindlasti teada on wõimatu. Esialgu nii kaua, kui pole weel jõutud taewasse kantseleisse. Aga siis oleks juba hilja...

Kindlasti on aga iga tallinlase nimi „kirja pandud" Tallinna linna perekonnaseisuametis, seda wõib ta näha juba oma elus, kui ta on tõesti end muutnud Tallinna pürjeriks ning lasknud korda seada oma perekonnakirjad. Siis tsetseb ka tema nimega warustatud kaardike wähemalt ühena nende 250.000 kaardi hulgas, mis siin on mahutatud 162 kartoteegi-kastikesse. Need iseendast moodustawad siin ainult ühe hiigelkummuti — ja ometi on wõtmeks kõigile andmeile 150.000 tallinlasele nendest enestest, nende wanemaist ja wanawanemaist.

Siin, ühes 162 kastikesest, on „kirja pandud" ka teie nimi.

Igaüks meist peitub selles kummutis wäikese kaardina,

mis sisaldab ainult su nime ja kausta numbri. Wiimase järele siis wõetakse juba muujalt paks registrite raamat ja loetakse sulle ette kõik su elust: millal, kus ja kelle lapsena sa sündinud, millal abiellusid, kes on su naine ning lapsed?

Kaugeltki mitte! Kõigi nende andmete pidamine, see elusündmuste registreerimine, see on omaetie hiigeltöö, keeruline mehanism, mille funktsioneerimisest wähegi aimu saamiseks tehkem ringkäik läbi logu asutuse.

Kõigepealt praegu on siin rummes

suur jõulueelne hooaeg. Peamiselt muidugi abiellumise suhtes. Kalliteks jõulupühiks tahawad wiisakalt ja õnnelikult abielusadamasse purjetada kahe nädala kestes ümmarguselt oma 150 paari

ja juba see publik tieenesest annab perekonnaseisuametnikele küllalt tööd. Abiellumisioowide esitajaile ja hädakorral ka abiellu registreerima tulijaie jaoks on siin nüüd siinustatud näguS ooterumm, kus sageli wõõrasli taipab, et selles häbelikult istujad on noorpaarid. Seist teate ju omast käest — ega see samm nii kerge ole, peab keerleb siis kõiksugu keerulisi muidu- ja tagamõtteid...

„Jõulueelsed päewad — need on meil harilikult raskeimateks tööpäewadeks," jutustawad perekonnaseisameinikud Rajandi ja Wallisto — need, keda

rahwahun nende ameti tõttu on ristinud „raatuse pappideks". —

„Algab see hooaeg harilikult juba 5. detsembri paiku, kolm nädalat enne jõulu. Põris hoogjaks läheb selles suhtes lugu aga juba alates 10. detsembrist: igapäew ikka tuleb laulatada oma 10—15 paari! Eriliselt sobiwaiel päewadel, nagu mõni laupäew, on koguni rohkem. Nii näiteks tänawu: laupäewal, 18. detsembril tulewad registreerimisele 20 paari.

Jõulu laupäewal eneses on abiellujaid weel rohkem,

läinud aastal wist 21 paari. Tänawu on 18. dets. kuni 24-ni märkinud end sisse 55, aga see arw kaswab kindlasti 75-ni."

Nii nad jutustawad. Kujuteleme aga, et igale paarile kulub kodanlikuks laulatustalituseks — seit see on küllalt pühalik ja pidulik toiming omaette — keskmiselt ½ tundi. Niisiis tuleks waestel „raatuse-pappidel" jõulu laupäeval töötada wähemalt 12 tundi ainuüksi laulatustega... Sel laupäewal, millal teistel inimestel juba on pühad peagu alanud. Kujutelen enesele et, et ega iga paar weel tulegi õigeks ajaks — seal on prundil weel midagi rohkem sekeldamiit oma tualettidega jne. Kõik see wiiwitab jälle järgmiit, tellel tuleb oodata.

Aga „raatuse-papid" ise ei wõta seda asja sugugi selleet, wõõrale tiiutuna näiwast küljest. Nad on õnnelikud, et saawad kas wõi wäsimuseni olla abiks teiste õnne kinnitamisel.

Kaldusime jutust weidi kõrwale. Aga see oli wajaline illustratsioonika, et mõista, kuidas siin ameiiasutuses registreeritakse kõik teie perekonna sündmused hällist hauani.

Iga toimingu jaoks on eriruumid. Nii näiteks

sündide registreerimise tuba,

kuhu tuleb teha kõik sellel wanamoodial perekonnapeal, ka on ka mõtelnud soo jaitamiiele. Aga ega see nii piinlik toiming olegi — kõik läheb libedalt. Ametnik weel soowib siidamlikult õnnegi. Ja alles siis lased panna kirja oma õnnelikult saabunud Peetri wõi Maimu.

Õige selle lähedal asetseb ruum kurwemate juhtude registreerimiseks, kus sünnib surmajuhtumite n.-ii. legaliseerimine, surm mahakustutamisena elawate registrist. Siinne ruumgi mõjub kuidagi tõsiselt ja eks ta ole näinud paljusid paljusid tuhandeid leinajaid täitmas wiimast ametlikku toimingut kadunu suhtes...

Siinsamas lähedal aga wõetakse wastu abiellumise soowiawaldusi.

N.-ii. otse tujuwastand esimesele toimingule. Wapralt esitawad siin peind ja neind oma ränga soowi ning alati leiab see korget täitmist — kui muidugi midagi pole korrast ära. Praegu on parajasti ees põris raukade-paar: peig wähemalt 65-aastane, pruut ehk weidi alla selle. Ring aeomnikul tuleb oma küsimusi põris karjuda, sest peig kogu oma abielumaalnidusele waatamata on juba poolkurt. Aga sellest töötajin ma mitte kirjutada.

Jõuame piihimaõie paika —

teraskappi, kus säilitatakse kõik dokumentide originaalid suurte kaante wahel.

Kapp on omaette põris harilik tuba, 3×3 m põranda-pinnas, aga teraseest. Ta on warem, kui siin majas ajuriielt ajus Scheeli park, olnud selle teraskapiks.

Siin piihimas paigas hakkab mulle korraga silma, et alalhoitawate dokumentide hiigelkaustade numeratsioon on igal real isewäärai: punased, rohelised, walged, siinised. Pärin selle põhjust. Ring tuleb wälja, et

rahwuswaheliselt tähendab punane wärw sünniregistreid (koidupuna — sünd), roheline — abielu (elu hakkab wõrsuma!), walge — surma (inimesest jääb waid tühi koht). Suguwõsa, elu ise, on aga igawene, seepärast on ka perekonnaregistri kaustade wärwiks igawiku wärw sinine.

Abielu kodanlik registreeriimistoiming sünnib teatawasti pidulikult raekoja saalis. Kuid see on wähesest kinni — ja kui paariheitjail on kiire wõi nad ise seda iahawad, toostub registreeriimine ka siinsamas eritõdes. See on weidi pidulikum teisest.

tuhandeid kõrgemaks tööks perekonnaseisunametile on aga perekonnakirjade korraldamine. Mõletatawasti pidi see olema wiidud lõpule ühes 1937. aastaga. Seda tähtpäewa pikendati alles hiljuti. Enne seda aga tuli perekonnaseisunametil wähesest päewas wõtta wastu 700—800 siikut, kes tahtsid korraldada oma dokumendid. Nuum, kus see toiming siinnib, mahutab kõige rohkem 40—50 inimest ootajaid. Iga üksiku siikuga aga läheb rohkesti tööd, sagedasti ka wiiwitust, kuna kodanikul tuleb meele tuletada wäga palju daatumeid enese ja wanemate suhtes. Kujuteldagu siis, milline inimestesurwe wahest selles ruumis walitses. Wahest oli 100 inimest korraga toas...

Seni on suudetud korraldada Tallinnas üldse 101.000 kodaniku perekonnakirjad!

50.000-l on nad aga weel korraldamata! Perekonnaseisuameti „läbilaskewõime" selles suhtes on seni olnud 12—14 tuhat kodaniku aastas — rohkem praeguste koosseisudega lihtsalt ei suudeta. Tänawu see arw küll tõusob 16.000-le, aga see on ka wiimse pingutuse piir.

Nüüd aga lõuks midagi huwitawat.

Eestlasi üteldakse elawat-asuwat maailma kõigis nurkades ja seitsme mere kaugeimatelgi randadel. Et see tõesti nii on, seda wõiwad tõendada ka Tallinna linna perekonnaseisuameti perekonnakirjade ja toimetuste paksud kaustad — eeskäti tolles eelmainitud teraskambris.

Siin leidub laulatus-, sünni-, surma-, lahutus- jne. tunnistusi ka kõige ekzootilisemates keeltes.

Sest kui seal kuski teisepool ookeani mõni eesikane abiellub, tuleb tal siit wälja sellida oma perekonnakirjad. Aga mitte üksnes seda: tal tuleb tihti siia saata ka dokumente oma ajukoha ametlikus keeles. Wõi siis juhtub ka, abiellub siin mõni ekzootiline külaline eestlasega ja esitab sellised dokumendid, et wõhik ei tea isegi, mispidi seda tuleks lugeda. Nii alles läinud nädalal tegi üks siinne Jirani sahhhiriigi kodanik abiellumise soowiawaldusi — ja

esitas oma pärsiakeelsed perekonnakirjad!

Muidugi ei mõistetud neid lugeda ka parima tahtmise juures, waid saadeti tõlkimiseks Moskwasse Jirani konsulaati, kust siis peab tulema ametlik prantsuse- wõi wenekeelne tõlge. Aga on tulnud ka araabiakeelseid — peamiselt Egiptusest, kus asub eestlasi. Need omakorda saadeti tõlkida Egiptuse konsulaati Berliini.

Alles neil päewil saabus Schanghaist ühe sealse eestlase abielulahutuse hiinakeelne tunnistus...

See oli saadetud wälja alles 14. okt. käesoleval aastal, tähendab ajal, millal see hiigellinn juba ammu suitses ja põles sõjatwankri rataste all. Õnneks oli dokumendile sealse Eesti konsuli poolt lisatud tõlge, muidu tulnuks seegi saada tõlkimiseks kuhugi Hiina konsulaati.

Nii kaugele ulatub asutuse tegewus, kus on „pandud kirja" meie kõigi nimed.

W.

Seepärast on Junghans-kellad väga sobivad kinkideks. Junghans-kellad mitmesugustes eriliikides on müügil paremates kellaärides. Nende headust tagab Junghansi kaubamärk.

Milline on ajutuse töökoormatus, tõendab juba seegi „pisiasi", et ta juba tänawu on saatnud wälja üle 100 tuhande kirja! Enamik neist ühenduses perekonnaseisukirjade korraldamise ja nimede eestistamisega.

Praegu on weel wiimne nädal nimede eestistamiseks ilma tasuta ja soodustatud korras. Tähtaeg lõpeb 31. detsembril 1937. a.

ja seni pole kuulda, et seda pikendataks. Niisiis — tuleb weel 11. tunnil kajutada wõimalust, kes seda weel pole teinud. Õngi kajutatud. Just detsembõr on jälle olnud selles suhtes lõõl-kuu. Millisi tõõd see nõuab perekonnaseisuametilt, illustreerib juba fakt, et neid sõõrisawaldusi on tulnud wõtta wastu keskmiselt 100 siiku kohta, wahest aga isegi 180 siiku kohta päewas... Praegugi ootab „eestistamislaudade" juures taba. Ring järgmise „Riigi Teataja" kuulutuste jaoks määratud kausi on paksem kui piibel, sisaldades üldse

kuulutusi 400 perekonnanime eest 1000 tallinlase kohta, kes weel aasta lõpul saawad endale uue nime.

Weel rängemaks tööks perekonnaseisunametile on aga perekonnakirjade korraldamine. Mõletatawasti pidi see olema wiidud lõpule ühes 1937. aastaga. Seda tähtpäewa pikendati alles hiljuti. Enne seda aga tuli perekonnaseisunametil wahest päewas wõtta wastu 700—800 siikut, kes tahtsid korraldada oma dokumendid. Ruum, kus see toiming siinnib, mahutab kõige rohkem 40—50 inimest ootajaid. Iga üksiku siikuga aga läheb rohkesti tööd, sagedasti ka wiiwitust, kuna kodanikul tuleb meele tuletada wäga palju daatumeid enese ja wanemate suhtes. Kujuteldagu siis, milline inimestesurwe wahest selles ruumis walitses. Wahest oli 100 inimest korraga toas...

Seni on suudetud korraldada Tallinnas üldse 101.000 kodaniku perekonnakirjad!

50.000-l on nad aga weel korraldamata! Perekonnaseisuameti „läbilaskewõime" selles suhtes on seni olnud 12—14 tuhat kodaniku aastas — rohkem praeguste koosseisudega lihtsalt ei suudeta. Tänawu see arw küll tõusob 16.000-le, aga see on ka wiimse pingutuse piir.

Nüüd aga lõuks midagi huwitawat.

Eestlasi üteldakse elawat-asuwat maailma kõigis nurkades ja seitsme mere kaugeimatelgi randadel. Et see tõesti nii on, seda wõiwad tõendada ka Tallinna linna perekonnaseisuameti perekonnakirjade ja toimetuste paksud kaustad — eeskäti tolles eelmainitud teraskambris.

Siin leidub laulatus-, sünni-, surma-, lahutus- jne. tunnistusi ka kõige ekzootilisemates keeltes.

Sest kui seal kuski teisepool ookeani mõni eesikane abiellub, tuleb tal siit wälja sellida oma perekonnakirjad. Aga mitte üksnes seda: tal tuleb tihti siia saata ka dokumente oma ajukoha ametlikus keeles. Wõi siis juhtub ka, abiellub siin mõni ekzootiline külaline eestlasega ja esitab sellised dokumendid, et wõhik ei tea isegi, mispidi seda tuleks lugeda. Nii alles läinud nädalal tegi üks siinne Jirani sahhhiriigi kodanik abiellumise soowiawaldusi — ja

esitas oma pärsiakeelsed perekonnakirjad!

Muidugi ei mõistetud neid lugeda ka parima tahtmise juures, waid saadeti tõlkimiseks Moskwasse Jirani konsulaati, kust siis peab tulema ametlik prantsuse- wõi wenekeelne tõlge. Aga on tulnud ka araabiakeelseid — peamiselt Egiptusest, kus asub eestlasi. Need omakorda saadeti tõlkida Egiptuse konsulaati Berliini.

Alles neil päewil saabus Schanghaist ühe sealse eestlase abielulahutuse hiinakeelne tunnistus...

See oli saadetud wälja alles 14. okt. käesoleval aastal, tähendab ajal, millal see hiigellinn juba ammu suitses ja põles sõjatwankri rataste all. Õnneks oli dokumendile sealse Eesti konsuli poolt lisatud tõlge, muidu tulnuks seegi saada tõlkimiseks kuhugi Hiina konsulaati.

Nii kaugele ulatub asutuse tegewus, kus on „pandud kirja" meie kõigi nimed.

W.

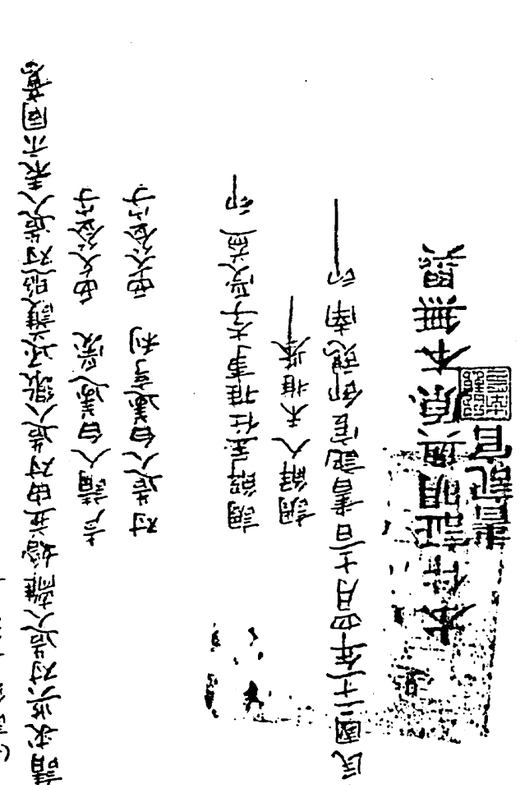

Kui šotlane leiutas...

(Algus 5. lhk.)

lendpostikirjad üldse, mis on nii kallid, et nende eest maksetakse igasuguseid nõutud summasid. Neid pole tavalisele kodanikule ka kalli raha eest saadaval. 1919. a. on pärit ümbrik esimeselt postilennult Inglismaalt Indiasse, samast aastast esimese postilennu ümbrikud Inglismaalt Austraaliasse, millise lennu vennad Smithid sooritasid 27 päeva 20 tunniga. Samuti 1919. a. on pärit ümbrikud esimeselt Ameerika-Inglismaa ookeanilennult, mille viisid läbi Alcock ja Brown juba enne Lindberghi. Ka on näitusel näha mõlemad ümbermaailma lennu kirjad. Nad saadeti Londonist teele, üks ida, teine lääne suunas, ja jõudsid ümber maakera lennanult jälle Londoni tagasi. Üks lendas üle Lõuna-Atlantiku, Natalist Brasiiliasse, San Franciscosse, Hongkongi, teine üle Pariisi ja Natali vastupidises jaamade järjekorras.

Humvitavaim on aga vististi see klaaskast, milles on välja pandud ainult kaks poognat tavalisi siniseid 2½-pensilisi

Georg V hõbejuubelimarke.

Nad erinevad ainult värvingult: Üks poogen on ultramariinsinine, teine preisisinine, millist vahet põgus pilk ei märkagi enne, kui nad on seatud kõrvuti.

Kuna aga ultramariinvärving on tavaline ja kuningalt isiklikult heakskiidetud, on heledamat värvingut kokku trükitud ainult 319 eksemplari, millest näitusel välja pandud 60 marki ühel poognal. Keegi noor margikoguja, kes ostis endale juubelimarkide väljaandmise aegu ühe juubelimargi, märkas, et mark, mis temale kassast müüdi, oli värvilt teistest veidi erinev. Tal tuli õnnelik mõte osta kogu poogen, mille ta omandas tavalise hinnaga 60×2½ penssi. Praegu maksab see poogen muinasjutulist hinda, 5000 naela. Sel noormehel pole eluaeg vaja tööd teha.

Näitusel väljapandud aarded — miljon marki — osalt ka viimase Vene tsaari kogust, moodustavad umbes 150.000 naelalise koguväärtuse ja neid valvavad ööl kui päeval erilised valvurid. Neid ei kaitsta ainult vaimustatud margikogujate, vaid ka päikesekiirte vastu, mis võiks marke kahjustada.

Päevalehe Viini kaastööline
V. Kurovsky.

Jaffa apelsinid,
Crape fruit,
Mandariinid,
Viinamarjad.
SOOVITAB
K/m V. Demin
Roosikrantsi 19, tel. 435-02.

ILMUS
Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse kirjastusel
Mihkel Aitsama
AJALOOLINE ROMAAN LEGENDAARSEIST HIIU MERERÖÖVLEIST
Hiiu lossist — Siberisse
176-lk. raamat rikkalikult illustreeritud piltidega, osaliselt värvipiltidega, köidab iga lugejat oma haruldaselt huviküllase, põneva ja tõetruu sisu poolest
HIND Kr. 1.50.
„Päevalehe" raamatukauplused,
Pärnu mnt. 10 Kõnetr. 446-11, 479-25.
Pikk tän. 2 428-83.

Festimaa kuningas

Mihkel Aitsama ajalooline jutustus

19

LÕBUSAD MATUSED

Pühapäeva varahommikul nähti inimesi Nigula talusse ruttavat. Mindi küll jalgsi, küll hobustega.

Taluõues võttis külalisi vastu noor peremees. Hobustega tulijaile näitas kohad kätte, kuhu hobust siduda, jalatulijail palus kohe tuppa astuda.

„Ometi viimaks!" ütles peremees viimaseile tulijaile — Luige rahvale — vastu astudes. „Kartsin juba, et te ei tulegi."

„Ei saanud ennem tulemisega hakkama. Mehed tulid õhtul hilja mõisapõllult ja tahtsid välja puhata."

„Astuge nüüd toa poole keha kinnitama. Peame ruttama, muidu jääme hiljaks. Kirikhärra pahandab jälle, kui hiljaks jääme. Ei taha ise enam matma tulla, saadab köstri... Tahaksin aga vanaperemehe auga mulda panna."

Nigula vana peremees oli jäänud töövõimetuks. Mõisnik pani tallu uue peremehe, kes hoolitses, et teosulane korralikult mõisas käiks. Nüüd oli vana peremees surnud, oma naisele järele läinud. Talu raudvara läks, nii oli mõisniku korraldus, uuele talupidajale.

Suur talutuba oli rahvast peagu täis. Mehed olid kogunenud akna lähedale, suitsetasid piipu ja kõnelesid eeloleva lõikuse üle. Vahete-vahel käis õllekann ringi. Naised asusid tagaseinas, muist olid aga läinud kambrisse. Väikesed lapsed hoidsid emade lähedale ja silmitsesid omasuguseid eemalt, kuna suuremad õues vallatlesid.

Hilisemad tulijad istusid veel söögilaua taga, maitsesid matusetoitu ja kuulasid teiste juttu pealt. Külalised olid tagasihoidlikumad, tõsisemad kui muu pidu puhul.

Viimaks koristati toit laualt ja puusärk kanti tuppa. Kaas võeti pealt ja loeti ning lauldi surnule. Oli viimne „Meieisa" palve loetud, pandi kirstule kaas taas peale ja põrm kanti õue vankrile. Kirstule pandi rist kõrvale ja valge lina laotati üle. Mitu labidat pisteti lähemaisse vankreisse heinte alla ja hobused seati rakke.

Noor peremees tõi aidast mitu pudelit viina ja pistis vanematele meestele tasku, kuna nooremad toimetasid vankreile õlleankru ning -lähkrid. Oli ju ilm palav ja keelekastet läks vaja.

Noor peremees võttis surnuvankri hobuseohjad kätte.

„Head ööd, nüüd lahkun mina, sõbrad, ärge leinake," ütles naabriperemees sõnad lauluraamatust ette ja ühehääleline laul algas.

Matuserong hakkas liikuma.

Peale üksikute, kes juhtisid hobuseid, käisid kõik teised surnuvankri järel ja laulsid etteütlemise järgi. Kojujääjad saatsid neid natuke maad ja jäid siis maha. Mitmel olid silmad vees. Koju jäi peale vanakeste ja laste nooremaidki naisi, kelle hooleks anti toiduvalmistamine kirikust tagasituljaile.

Laul lõpnud, panid mehed mütsid pähe. Nüüd istuti vankreile ja rong liikus juba edasi hobustel.

Kojujääjad pöörsid tuppa tagasi.

Kirik oli kaugel, matusekella siia ei kuuldud. Pühapäev oli juba õhtusse jõudmas, kui lapsed jooksid õuest tuppa ja kilasid:

„Kirikulised tulevad, kirikulised tulevad!"

Kodused jooksid uksele vaatama, kas ikka tulevad tõesti. Rutuga mindi nüüd toitu lauale kandma.

Vankrite mürinal sõideti õue.

Luige sulane Mart, kes sõitis kõige ees, laskis täie hooga otse ukse ette.

„Seda ma ütlesin juba kirikuväravas, et ära sa, Pendi Tõnu, kipu minuga võidu kihutama. Trrr!" peatas Mart hobust ja surus sealjuures jalgadega vastu vankri otslauda.

„Ega saa, ega saa," lällutas keegi vanamees Mardi seljataga vankris. Ta oli palja peaga, müts jalgade vahel heinte sees.

Pilli Jaan viskas ohjad naise kätte ja tuigerdas teiste juure. Kirikusse minnes olid mehed eranditult hobusejuhtijaiks, tagasi tulles nähti aga naisi selles ametis. Mõnel naisel oli mehe müts süles, mees ise lamas vankris ja larmas iseenesega. Ühte vankrisse olid mitu meest aset võtnud ja naised hoopis üksi jätnud: oli ju ankrus veel õllemärjukest.

Nagu näha, oli paljudel küllalt tugev vint peas, sest õues püüdsid mitmed vankrilt üles tõusta, kuid ei suutnud. Pea tõusis, aga muu keha ei kuulnud sõna. Vajusid siis vankrisse tagasi ja rübelesid seni, kuni mõni kainem nad vankrilt maha aitas.

Kohe oli noorperemees viinapudeliga nina all.

„Tervist noorele peremehele talus elamiseks ja töötegemiseks!"

„Hobusega ajasid küll ette, aga joomisega oled minu kõrval alles poisike!" kiitis Pendi Tõnu, kui viinapudeli oma kätte sai.

Pudeli ümber kogunes mehi üha rohkem; jutt paisus valjumaks. Naised ja tüdrukud kohendasid riideid, puhastasid neid teetolmust ning heinakõrtest.

Kutsuti sööma.

Tuppa olid joodulauad kõrvuti üles seatud ja kaetud rikkalikult toitudega. Ees lauaotsas kaks pudelit viina.

Vanemad mehed asusid ette lauaotsa pinkidele, naised tahapoole, sekka ka mõni noorem mees „külakukeks".

Juba istusid kõik pinkidel, aga söömisega ei tehtud algust. Tagapool istujad vaatasid ettelauda; nagu puudus midagi.

„Tehkem söögi alla ka üks salm!" See oli naiste soov, kes ise ei sõandanud lauluga alustada. See kohustus lasus meestel, harilikult sellel, kes saatis surnut jumalasõnaga viimsele teekonnale.

Nigula Tõnu tõusis püsti ja kõik teised ta järel. Ta algas pehme häälega: „Kuidas võid sa leiba võtta..." Nüüd laulsid kaasa naisedki ja toetasid mehi oma peenete häältega.

Mõned vanamehed jäid istuma ja jorutasid siit kaasa. Keset laulu jäi Tõnul hääl luksti! kinni. Tal hakkasid luksud käima. Kuivalt neelates istus ta tagasi pingile ja vaatas hädise näoga lähemale heeringakausile: seal seisis abi!

Tõnu lähem naaber, teosulane Tiits, kes Tõnu liigutusi jälgis, turtsatas naerma. Mitu lähemat lauljat hoidsid vaevaga naeru tagasi. Naispere abil suudeti siiski laul lõpuni laulda.

Nüüd istuti ja lasti viinapudelid käia edastagasi mõlemal pool lauda. Võeti söögialust.

Söömine oli ammugi lõpetatud ja kurgud puhtaks loputatud. Nüüd istuti mitmekesi koos ja vesteldi. Meestel olid keelepaelad veelgi lahtisemad kui kirikust tulles; õlu ja viin olid oma töö teinud. Noored seltsisid noortega, vanad vanadega. Oli kuulda juba lõbusat naerugi.

„Mis me sedasi siin vahime, mulle tuleb tukk peale; läheme õige teise peresse. Antsul hea torupill, võiksime väikeselt tantsu keerata," arvas keegi poiste seast.

„Ei tea, kas passib nihukest nalja teha?"

„Ei tea, mis seal passida. Ega me matusemajas tantsi!"

„Poisid-tüdrukud, läheme teise perre!" hüüti juba julgemalt.

Ants kutsuti teiste seast eemale ja anti talle värske kavatsus teada. Mees ei tahtnud esiotsa nõus olla; tal oli kahju lahkuda õllekannu juurest.

„Kui tahate teise peresse minna, siis võtke ka keelekastet kaasa, ega te seal ometi hakka kalja jooma," ütles noorperemees.

Paar lüpsikut täideti õllega ja võeti kaasa. Mindi kahe-kolme-kaupa, mõned jooksid võidu üle põllu. Vanemaidki mehi nähti teistele järel lonkivat.

(Järgneb.)

Ringi ümber moe

Pits on tänavu suures moes

Veel üks kingitus-tip

Külma ja sooja lauа maitsekaks katmiseks on meie hinnaväärsed hõbetatud lauatarbed tervitatud pühadekink.
Võitaldrikud Kr. 2 50 kuni **Kr 1.75**. *Tulekindlad kausid Kr. 12.— kuni* **Kr. 3.75**. *kabaretid Kr 7.50 kuni* **Kr. 3.50**. *Sardiini- ja heeringatoosid, sinepitoosid, võitoosid, kooreserviisid, sidrunipressid, mäe rõikatoosid jne.*

Ø/ü J. KOPF

TALLINN, PIKK 27

Pöörge tähelepanu meie vaateakendele!

Mitte vähem levikut pitsidest leiavad ka kõiksugu tüllid ja võrkriided. Need on eriti otsitud materjalideks n.-n. „pealiskleitide" puhul. Teatavasti hakkas mood lansseerima juba läinud talvel erilisi dopeltkleite, kus värvilise kitsama raskemast, enamasti läikivast siidist aluskleidi peal asetses veel teine — sellega harmoneerivat, aga kontrastvärvi õhemast materjalist, tavaliselt hästi lai „mantel"-kleit. Tänavu on seda teemat veel laiendatud. Jäigad värvilised võrkriided võimaldavad siin luua õige huvitavaid efekte. Kusjuures alumine kleit võib esineda koguni rohkem kui ühes värvis. Nii näitas üks selline dopeltkleit (vt. joon.) musta võrgu all seelikut koostatuna rohelistest ja lilladest ribadest! Uhel teisel olid need värvid roosa ja punane.

Juba paar hooaega upitasid vabrikandid pitsi aujärjele, aga alles tänavu talvel õnnestus see neil lõplikult. Pitsi kannab Pariisis praegu juba noor ja vana. Muidugi kõigepealt mustana. Aga mood lansseerib teda ka lugematuis teisis värves, koguni kuldsena ja hõbedasena.

Pitsi kantakse meelsasti seal, kus päevane kleit osutub liig lihtsaks, õhtune aga liig toretsevaks: vööruspeol, teatrietendusil jne., jne., kuhu etikett ei käse just ilmuda suurtualetis. Aga see ei keela pitsist tootmast viimastki.

Et pitsi päästa mõjule, siis kantakse ta all samavärvilist läikivat siidi — lakki või satääni. Osa moemaju lansseerib viimast isegi värvilisena. Nii asetab Lucien Lelong on mustade pitskleitide alla voodriks valget satääni. Üks teine jälle tarvitab seks kahvatusinist. Mõlemal puhul oli efekt oivaline: kleidid jätsid mulje, nagu olnuks pits neile inkrusteeritud-applitseeritud.

Applikatsioonidena-inkrustatsioonidena leiab pits samuti väga suurt tarvitamist. Eriti teretulnuks on ta muutunud vanade kleitide „uueks" muutmisel. Pitsist kaelapartii ning käised, või vest, krae ja mansetid on leidnud õige laialdast levikut. Samuti on ta bolerode, keepide, jah koguni sallide näol heaks kašeerimisvahendiks suuredekolteeliste tualettide „tõsisemaks" muutmisel. Ja üha sagedamini on ta ümariku „räti" näol üle pea laotatuna, isegi kapuutsina ehtimas õhtusoenguidki. Kõigil neil puhkudel ei tarvitse ta sugugi alati olla kleidiga üht värvi, vaid hea värvimeele juures (aga ainult sel puhul) võib sellest ka erineda. Nii näiteks ühel galavastuvõtul Pariisis äratas tähelepanu suitsuhallist siiddžörsist kleidil kuldpitsist jakk, mida mitmed prantsuse lehtede moereporterid kinni naelutasid kui elegantsuse viimseimat tippu.

Tegumoed pitskleitidel? — Mida lihtsamad, seda ilusamad ja ka elegantsemad. Kohtab palju drapeeritud efekte — vastavalt praegusele moele. Väga palju näeb pitsi ka kostüümina — eriti kui tegu on veel n.-n. kesköökostüümiga. Peale ülalmainitud värvilise läikesiidiga alt „vooderdamise" toodetakse neid kostüüme väga palju ka peagu läbipaistmatust kipüürpitsist — siidsest või koguni metalsest.

Festi-Soome uue tollikokkuleppe põhjal võime pakkuda võrdlemisi ODAVATE HINDADEGA

Soome kristalli

Laos alati saadaval suures valikus KODUMAA ja „JOSEPHINENHÜTTE", ‚RIIHIMÄKI" ning ‚KARHULA" vabrikute KRISTALLESEMEID peenes lihvis ning ilusates moodsates mustrites

Ø/ü J. Rubin

TALLINN
VIRU TÄN. 17.

Järgmine „Ringi ümber moe" ilmub jõu unumbris, reede varahommikul. Kuulutusi sellesse võetakse vastu neljapäeval kuni kella 5-ni.

Helveetsial kui pitsivabrikute maal on tänavu lõikus. Peagu kõik moemajad tarvitavad ta kuulsaid St. Galli pitskangaid. St. Galli musta pitsi seoses musta sametiga (all ja vestina) näitab ka 3-dana toodud Luceberi moemaja modell. Heim toodab oma St. Galli pitsist kleidi jakiga (4-jas vasakult) ja varustab ta rohelise sametvööga. Robert Piguet tarvitab oma huvitavalt drapeeritud ballikleitide jaoks meelsasti suurepunktilist (kullas) musta tülli, mida ta ehib kullaga tikitud nahast vööga (1-ne vasemalt). Vasemalt poolt teise ballikleidi jaoks on samuti tarvitatud St. Galli pitsi. Käesoleva modelli jaoks on ta mõeldud must — kullavärvi alusel. Vastavalt viimasele omab siis ka ta mustast nahast vöö kuldapplikatsioonid.

Tugevad ja terved lapsed — on rahva lootus!

Vivomalt

Kõrgeväärtuslik toitevahend

VIVOMALT sisaldab püsiv kuivpreparaadina esmajärgulisi toitaineid, pi'ma, kanamunade ja linnaste, kõiki organismile väärtuslikke koostisaineid kakao lisandiga — toitlustamisele kõige sobivamas vahekorras. Erilise valmistusviisi tõttu on VIVOMALT kergesti seeditav. Kaks-kolm teelusikatäit VIVOMALT'i segatakse tassitäie sooja piimaga, lisatakse maitse järele suhkrut — ning toitejook ongi valmis.

Väike toos Kr. 1.90
Suur toos Kr. 3.60

A.S. EPHAG'i LABORAT. TALLINNAS.

Nüüd on inglise kosmeetik selleks leidnud abinõu. Ta soovitab iluravi sooritada jaokaupa. S. o. ühel päeval pühendada 5—10 minutit põhjalikumalt juustele, teisel — kätele, kolmandal jalgadele, neljandal silmadele, jumele, kaelale, viiendal kehale jne. jne. Et siis jälle alustada ringiga otsast peale.

*

Pariisis on hakatud tootma:

... küünelakki, *mida valmistatakse tellimise peale igas kleidivärvis. Tarvitseb vaid „retseptina" kosmeetikule ulatada lapike kleidiriiet ja varsti on soovitud nüanss käes.*

... seebivaba juustepesuvahendit, *mida ammutatakse mingist hommikumaisest mullast. See ei vahuta, aga teeb juuksed puhtaks, pehmeks ja läikivaks.*

... põsepuna, *mis ühtlasi on kuiv ja kreemine ja peab vastu terve päeva.*

... parfüümitud õli, *millest paar tilka pesuvette annavad sellele oivalise lõhna ja paar tilka kuumale ahjule — tervele toale meeldiva hõngu.*

Isikukohaselt reguleeritavaid kuulmisaparaate

Kuulmisaparaadi abil välditav halb kuulmine esineb nii mitmesugusena ja nii mitmes staadiumis, et ainult sää kuulmisaparaat, Sonotone, mida on võimalik isiklikult p vida ja reguleerida igaühe kohaselt, annab parimad tule sed. Kui Teil on halb kuulmine, peate tingimata proov Sonotoni. Aparaati võib proovida teisipäeviti Soome h kuulmisega isikute Hoolekandeliidus Kuulmisaparaatpoli nikus, aadr. Helsinki, Unioninkatu 38, ning tasuta igal päeval minu büroos.

MATTI SAURIO

OPTIIKKA JA KOJEET HELSINKI

HELSINKI, HALLITUSKATU 14 B TELEFON 3

TEHNIKA JA TEADU

Lumeketid

Sügava lume tõttu võib sageli näha tänavail sõidukeid „turnimas" lumes. Maanteil aga pole harulduseks masinate puhkused kraavis. Mõistagi on siin süüdi libe tee. Kui küsid, miks pole kette ratastele asetatud, siis vastatakse, et need vähe aitavad ja pealegi lõhuvad kumme. Sellel jutul on ehk veidi tõtt, eriti veel siis, kui ratastele pole asetatud õiged ketid. Kui aga arvestada veel sellega, kuivõrd kannatab masin lumes „turnimise" või kraavis käimise all, siis pole kahtlust, et ikkagi on kasulikum kettidega sõita. Harilikult kasutatakse kõige lihtsamaid, n.-n. redelkette (v. joon. nr. 5. a). Viimased i odavamad teistest, kuid kindlustavad sõiduki ka kõige halvemini libisemise vastu. Nad takistavad sõiduki rataste libisemist sõidusuunas, kuid kõrvalliitsemist nad pigem soodustavad kui takistavad. Pealegi põlkketid rebenevad kergesti katki, mispärast pole neist suuremat kasu, vaid kett muutub lihtsalt tüliks. Märksa praktilisem on ristkett (v. joon. nr. 5 b). Tema paremuseks on see, et ta takistab ratta libisemist ühtmoodi nii sõidu- kui ka kõrvalsuunas. Eriti mõjuv on kett veel siis, kui risti keskel on sõlm. Pealegi on ristkett vasupidavam, sest ta ei rebene nii kergesti, kui redel-kett. Mõistagi on ristkett veidi kallim, kuid tema paremused tasuvad hinnavahe ohtrasti. Olgu mainitud, et on olemas veel kette, mis kummisid sugugi ei riku, kuid need on kallid ja neid pole ka igakord saadaval. See aga ei tähenda veel kaugeltki, et libeda

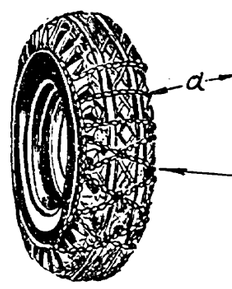

Joo

teega kette üldse pole
kettide muretsemisel vä
ebapraktiliste kettide va
olla. Kasulikum on korr
kindlustada masin üllatust
tele ootamatustele vastu
nõuda võrratult suurema

JÕULUKS SOOVITAME

Jaan Lattik

ELAVAD SÕED

Lühikesi kõnelusi ja palveid.

Hind 1 kr. 50 s.

Selle raamatu kohta kirjutab Soome arvustaja: „Ei ole lugenud südamlikumat raamatut kui seda on Eesti kirjaniku ja õpetaja Jaan Lattiku Elavad sõed. Kirjutatud lihtsas elavas keeles ja sisu on haarav ning kaasakiskuv. Suured usutõed on mõne reaga lugejale kätte antud. Loen Lattiku raamatut teistele ette, ja kuulajad ei väsi kuulamast."

Pealadu „PÄEVALEHE" raamatukauplustes

Suur Karja 23, tel. 446-11 ja 479-25.
Pikk tän. 2, tel. 428-83.

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS.

Teater •

„Estoni

Pühapäeval, 19. detj. tud hindadega Smetana o pool 8 õhtul haril. Hin „Tšeesar".

Esmaspäeval, 20. det „Tatra tüdruk".

Teisipäeval, 21. detj., dud mõrsja".

Eesti heli korraldatakse „Estonia" detj. kell 8 õhtul. Juhatal mund Kull. Kaastegevad H. Maldre (tenor), K Tallinna konserwatooriumi ringhäälingu ühendatud riigi ringhäälingu raadioat metega, millisteid antakse (kassa nr. 2) ja õhtul ringhäälingu kasutamisma pool või 1938. a.) etten üks pääsetäht).

Tööli

Täna päeval „Hädaõplikult viimset korda. med 25 ja 50 senti.

Täna õhtul „Tootsi tus A. Särevilt. Lavapi juht H. Tohvelman. Alg 20—125 senti.

Esmaspäeval „Kraa

Kuni 2

k. a. on wõimalik j
tellides Eesti Kirja
wäljaandeid „Elav
„Suurmeeste Elulo
„Eesti Kirjandus"
antakse hinnata ilm
kunlus teos „Tu
müügile tulles ma
„Maailmakirjanduse"
14 kr. eest; pärast
sari umb
Tellimiste was
te
Eesti Kirj
Aia 19, Tartu,
ar

Jõulupühiks!

ÜLIKONNAD, PALITUD, MANTLID suures valikus

VALMISRIIETEÄRI

Dernier Cri

ODAVAD HINNAD. HARJU 29.

Järelmaks võimaldatud.

MUST SEEMISNAHK on saanud uute kõrgete toque-kübarate lemmikmaterjaliks. Neid saadab tavalisti *uus pikk pitsäärega loor.*

BOTIKUD viltsaapad

Raudnahk Tallinn

Estonia p. 15.

SELLE TALVE suur karusnahanuudis on niidetud, pügatud biiber. Poolpikiks jakkideks näeb palju ka metskassi.

ILMUS MÜÜGILE

rikkalikult illustreeritud Eesti kultuurseim kodude ja kunsti ajakiri

„Kaunis Kodu"

nr. 6

JÕULUNUMBER.

SISU: J. Pert — „Jõulukombed". B. Linde — „Kunstiaasta ümber". J. Pert — „Hans Kuusik" (järg). Ins. Grünberg — „Tšiilist ja mägispordist". F. Wittlich — „Laste käekirja iseloomust". A. Rannit — „Leedu eetilise kultuuri ja rahvusliku ilumeele maa". J. Sõrve — „Jõuluööl". Huvitav käsitööosa ja palju muud huvitavat.

ÜKSIKNUMBER 30 SENTI.

Tellimiste vastuvõtmine: S. Karja 18—20 ja E. A. K. K. Tarbekunsti ateljee, V. Karja 1.

ILUSAIM PÜHADEKINK naisele, mõrsjale ja tütrele on

pitsist pluusi- ja kleidi- **riie**

Suures äsjasaadud valikus leiate neid igas värvis

L. EINBORN'ilt
Harju 45

Äsja saadud huvitavas valikus igavärvilisi

võrkriideid

õhtupealiskleitideks
PITSE, TÜLLE
ja kõiksug. teisi moetarbeid.

F-a J. Wiidermann

Viru 6.

Pühadeks!

pitsriiet, ingl. ülikonnariideid ja rida 1938. a. uudismustreid soovitab tuntud kõrg. headuses

K-m.

J. Berkovitsch,

Viru 23

Millisesse kategooriasse tahate kuuluda?

Kas daamilikult-diskreetsesse, kooliplikalikku või hüpermoodsasse? Mannekeenid Londoni moenäitustel kehastasid kõiki kolme moesuunda. Hüpermoodne joon taotleb kitsaid puusi kitsalt ümber asetsevas kaleviseelikus, mida saadab karusnahkne balloonkäistega, rikkaliku kraega bolerojakk, ahta, ümberasetseva taljejoonega. Too bolero võib olla ka pikaokkalistest nahkadest (rebastest) või nugisest või ka nertsist, sooblist, oravast, mutist, laisabast, sealist. Hüpermoodsasse kategooriasse kuulus ka kitsas, sametist pealelõunakostüüm, mis näitas hiiglaslikke skunksist revääre. Amsamblit täiendasid veel samast nahast hiiglamuhv ja rosett kõrgelekküündival beretil. Kooliplikasiluett käseb kanda kaherealist nööbitud jakikest taskutega — tegumoes nagu seda näeb kooliplikadel. — karusnahast meestekrae ja revääridega ning mansettidega. Daamilik-diskreetne joon taotleb suurt lihtsust. Ta näitab sirgeid. kleidist veidi pikemaid. lahtisemaid või veidi taljes mantleid, äärestatud pikikäsituses laiemate või kitsamate karusnaharibadega.

VEEL PÜHADEKS VÕITE TELLIDA

uue pitskiedi **Moeilm'ast** Posti 8.

Äsja saabus suur uus valik igavärvilisi

pitskangaid

rinnanõelu ja pandlaid. Suur valik igasug. valmiskleite.

Kas olete juba leidnud oma tüübi?

„Iluravi jaomaksuna"

Kas olete juba leidnud oma tüübi? küsib üks Londoni kosmeetik. Kuna kosmeetik seda küsib, siis ei taha see endastmõistagi tähendada, et kas olete juba leidnud mehe, kes teile meeldib, või oma lemmikfilminäitleja. Vaid: kas teate, kuhu, mis tüüpide kategooriasse te ise kuulute? Ja kui te seda muidu ei tea-suuda, siis soovitab ta naistel otsida „hingesugulust" filmi- või teatrinäitlejate seast ja selle järele end ja oma maitset hakata „kultiveerima". „Selleks seisab naise teenistuses terve arsenal kosmeetilisi vahendeid. Nii võlgneb Marlene Dietrich teda iseloomustavad põselohud (mitte lohukesed!) mitte oma ülisaledusele, vaid pruunikale puudrile ja tumedale mingile," õpetab ta.

Ajad muutuvad — varem olnuks selline kitsas nägu sissevajunud põskedega lihtsalt „võimatu". Tänapäev aga seavad kosmeetikud seda koguni eeskujuks!

Üks teine inglise kosmeetik jälle soovitab „iluravi jaomaksuna". Naised sageli ei leia aega igapäevasele iluravile, mida nad, kui kõik kosmeetikute ettekirjutused enam-vähem täita, hindavad vähimalt oma poolele tunnile.

Aknakardinaid,

tüll- ja etamiin-, portjeeririiet chinzi, tekke, vaipu, laudlinu jne. uutes mustrites soovitab

Soome riidekauplus 13

Estonia teatri maja nr.

Kas teate, et ...

TSEHHI ülemaailmse levikuga jalatsivabrik Bata on turule lasknud daamidele talvejalatsite-uudisena pikad, natuurvärvi või mustad, paksutallalised lambanahaga vooderdatud viltbotikud, mis meenutavad suuresti kordisi viltsäärikuid, kui nad just pole kaetud kirjude tikanditega. Ta toodab selliseid säärikuid aga ka pum- ja vasikanahast. Pruun, beež ja must on nende värvid. Näeb veel botikuid parknahast, vooderdatult lambanahaga. Kummist toodetuna tigureerivad nad vastavalt talveriietuse põhivärvidele mustade, beežide, pruunide ja valgeina. Ka kummibotikud näitavad väga pikki sääri.

ALIXI ruudulised mantlid omavad nii suured ruudud, et aitab kahest-kolmest ruudust üheks mantlisiljaks või -esiseks. Nad on toodetud n.-n. hobusepleetidest ja kaunistatud narmastega.

Univeri mööbliriie

on vastupidavast materjalist. päikesekindlalt värvitud ja käsitsi kootud. Kudumistööstus H. Univer, Suur Tartu maantee nr. 12, Tallinnas, toodab pealeselle veel tuntud kõrges kvaliteedis ukse- ja aknaeesriiet, supel- ja hommikmantliriiet jne. Suur valik mustreid alati saadaval. Avatud 9—6.

Sünnipä

Oskar Allik, tulundus detj. 1884. a. Kuresaare
Rasmus Kangro-Pool 1890. a. Wahi mõisas T
Oskar Köster, majand 20. detj. 1890. a. Saare
Johannes Lehtmann, 1886. a. Wiimsi wallas,
Eduard Saawa, prom a. Ahja w., Tartumaal.
Aleksander Sarap, om a. Jõhvi w. Wirumaal.
Karl Põldr, näitleja 1884. a. Koikküla w., W

Raadio

Pühapäeval, 19 detsembril.

8.30 äratusmäng. 8.35 võimlemist. 9.05 hommikkontsert heliplaatidelt. 10.00 üleriiklik koolijuhtide kokkutulek. (ülekanne „Estonia" kontserisaalist.) Kõneletavad riigihoidja K. Päts, peaministri a.-t. K. Eenpalu, hariduisminister kol. A. Jaakson, koalivalitsuse dir. W. Mitta ja õpetajatekoja esimees E. Murdmaa. 13.30 loomatervishoiu-nõunik loomaarst H. Reiman: „Weiste tiiskuse tõrje tulemusi viimastel aastatel Eestis". 14.00 põllumajanduslikke teateid. 14.50—15.00 lõunakontsert heliplaatidelt. 16.20 heliplaate ja reklaami. 16.30 tulevad raadiopõlve kontsert. Tartu koolide laulukoorid ja orkestrid. 17.00 lähtekohti vabaharidustööks. Peasekretär J. Rebane: „Haritud töölisest ja töölisharidusest". 17.20 kella 5-tee muusika „Gloriast". Kurt Strobeli orkester. 18.60 lugemistund. Hugo Laur loeb katkendi Almari Kiianto romaanist „Räbalaranna Joosepi". 18.25 mikrofonimakk RR uude saatjasse Türil. Reporteerib Feliks Moor. 18.45 Paunvere raadiokuulajate suurkoosolek. (Ülekanne Paunverest.) 19.20 „Löbusad welled" lõõvad wanu tantsulugusid. 20.00 õige aeg. Ilmateade. 20.05 pidulik kontsert eesti ringhäälingu 11. aastapäewa puhul. („Estonia" kontserisaalist.) Kaastegevad: Ida Loo (sopran), Tallinna konservatooriumi segakoor ja RR suurendatud orkester. Juh. prof. R. Kull. 20.55 RR direktor inf. F. Olbrei sõnavõtt ringhäälingu aastapäewa puhul. 21.10 pidulik kontserdi järg. 21.45 kirjanduslikke uudiseid näidetega. (Tartust.) 22.10 moodne tantsumuusika „Gloriast". Kurt Strobeli orkester. 22.55 päewaudiseid.

„Nõmme K. L. S." laup., 18. dets. 1937.

Kell 15.30 heliplaate. 16.00 wootetund — esineb Nõmme progümnaasiumi ja gümnaasiumi õpilaji. 16.30 heliplaate ja teateid.

Esmaspäeval, 20. detsembril.

7.00 äratusmäng. 7.05 võimlemist. 7.20 päewaudiseid. 7.25 hommikkontsert heliplaatidelt. 8.10 hommikpalvus Jaani kirikust — kand. B. Bluum. 8.30 Tallinn: turuteade 13.00—13.30 kooliraadio. Julius Öngo kuuldemäng „Endeli ja Liisi jõululaupäew". Riho Päätsi muusika. Näitejuht — F. Moor. Muusikajuht — F. Holm.

17.50 heliplaate ja reklaami. 18.00 Alfredo orkester mängib. (Heliplaadid.) 18.30 inglise keele tund algajatele — mag. J. Sillwet. (Tartust.) 19.00 mandoliinimuusika. Kirillowi mandoliinistide kwintett. 3935 nimede eeststamise wiisminutit. 19.40 päewaudiseid. 20.00 õige aeg. Ilma- ja jääteated. Hinnawõrreingud. 20.05 Kõülofonisoolosid. 20.25 RR direktori inf. F. Olbrei raadiowestlus. 20.55 Läti konserwatooriumi trio konsert. 21.55 dipl. pürotehnik A. Wirge: „Pühadeaegne ilutulestus. 22.15 ajawiite-popurriisid. (Heliplaadid.) 22.55 päewaudiseid.

Teisipäeval, 21. detsembril.

7.00 äratusmäng 7.05 võimlemist. 7.20 päewaudiseid. 7.25 hommikkontsert heliplaatidelt. 810 hommikpalvus Jaani kirikust — kand. mag. L. Teder. 8.30 turuteade.

17.50 heliplaate ja reklaami. 18.00 lastetund. „Jõulud on ukse ees". Jõuluwärsse lastelt ja jõulukõnelusi õp. Kerl Aderi juhatusel. (Tartust.) „Jõulukompweki sünd". Erich Remmelgase repor 19.00 kohwikumuusika „Kultasest". 19.40 päewaudiseid. 20.00 õige aeg. Ilma- ja jääteated. 20.05 minutit tervisele — dr. med M. Kask. (Tartust.) kirikumuusika. (Tallinna Toomkirikust.) 20.55 H. C. R. Jakobson ja Lilli Suburg. (Eesti Rahwa seumi koeng. Tartust.) 21 25 operetimuusika. RR ter. Jub. F. Nikolai. 22.05 kirjanduslikke uudiseid. tust.) 22.20 RR orkestri kontsert. Juh. F Nikolai. päewaudiseid. 23.00 esperantokeelne nädalakroonik

Vastutav toimetaja J. TAKLAJA

Väljaandja Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisu

Surma läbi lahkunud töölist

Elwiine Tamberg'i

mälestavad

Tall. Eesti Kirj.-Üh. graafikatööstuse juhatus ja kaastöölised.

†

Elwiine Tamberg

sünd 21. aug. 1904,
surn. 17. dets. 1937.

Walusas leinas **mees ja lapsed.**

Pidud

ESTONIA TEATER

Pühapäeval, 19. detsembril, kell ½3 p. l.
10. korda
alandatud hindadega
„Müüdud mõrsja"
B. Smetana ooper 3 waat.
Pääsmed Kr. 1.75 — 20 s.
Kell ½8 õhtul
2. korda
harilike hindadega
„Tseesar"
„Kaugete randade" ja „Fanny" järg. Marcel Pagnoli näidend 3 vaatuses (11 pildis).
Pääsmed Kr. 1.50 — 20 s.
Esmaspäeval, 20. detsembril kell pool 8 õhtul
18. korda
harilike hindadega
„Tatra tüdruk"
Operett 3 waatuses, 15 pildis. Tekst: Juuli Rõõmusaare. Ümber töötanud: Agu Lüüdik. Priit Ardna muusika.
Pääsmed Kr. 2.50 — 30 s.
Teisipäeval, 21. detsembril, kell ½8 õhtul
11. korda alandatud hindadega
„Müüdud mõrsja"
B. Smetana ooper 3 vaatuses.
Pääsmed Kr. 1.75—20 s.
Kesknädalal, 22. detsembril, kell ½8 õhtul
3. korda harilike hindadega
„Sügismanööver"
I. Kalmani operett 3 vaat.
Pääsmed Kr. 2.50—30 s.
Teisel pühal, 26. detsembril, kell ½3 p. l.
4. korda harilike hindadega
„Sügismanööver"
I. Kalmani operett 3 vaat.
Pääsmed Kr. 2.50—30 s.
Kell ½8 õhtul
3. korda harilike hindadega
„Tseesar"
„Kaugete randade" ja „Fanny" järg. M. Pagnoli näidend 3 vaat. 11 pildis.
Pääsmed Kr. 1.50—20 s.
Kolmandal pühal, 27. detsembril, kell ½3 p. l.
13. korda harilike hindadega
„Mees, kelle käes on trumbid"
Hugo Raudsepa komöödia 3 vaatuses.
Pääsmed Kr. 1.50—20 s.
Kell ½8 õhtul
„Tatra tüdruk"
Operett 3 vaat., 15 pildis. Tekst: Juuli Rõõmusaare. Ümber töötanud: Agu Lüüdik. Priit Ardna muusika.
Pääsmed Kr. 2.50—30 s.
Teatri kassad awatud kella 12—4 p. l. ja õhtul kella 6—½9.

KINO HELIOS

2, 4, 6, 8, 10.
Paul Hörbiger südamlikus filmis
„Lastearst Dr. Engel"

EESTI DRAAMA TEATER

Eesti Draamateater Tallinnas
NOORSOOTEATER.
Pühapäeval, 19. detsembril, kell ½3 p. l.
esietenduseks
Nukuetendus.
1) „Reis ümber toa" — A. Awenariuse lugu lastele.
2) „Lillhaldjad" — A. Kiwika dramatiseering hiina aineil.
3. „Mänguasjade mäss" G. Helbemäe lugu lastele.
Näitejuht — Wold. Alew.
Lawapildid — U. Martin.
Kostüümid — Karin Luts.
Muusika koost. — W. Jakobson.
Pühapäeval, 19. detsembril, kell ½8 õhtul
„Must suvi"
Rudolf Sirge näidend 8 waatuses.
Näitejuht — Andres Särew.
Lawapildid — Pärn Raudwee.
Kassa awatud kella 11—1 e. l. ja 5—8 õhtul.

TÖÖLISTEATER

Pühapäeval, 19. detsembril, kell ½3 p. l.
18. ja lõplikult wiimast korda üldhindadega
„Häda õnnega"
J. Kihulase komöödia 8 w.
Pääsmed 25 ja 50 senti.
Pühapäeval, 19. detsembril, kell ½8 õhtul
esietendus
harilike hindadega
„Tootsi pulm"
Andres Särewi dramatiseering Oskar Lutsu noweli järele 8 waatuses 8 pildis.
Pääsmed 20 — 125 senti.
Esmaspäeval, 20. dets., kell ½8 õhtul
82. korda
üldhindadega
„Kraavihallid"
E. Waiguri rahwatükk 8 waatuses.
Pääsmed 25 ja 50 senti.
Teisipäeval, 21. detsembril, kell ½8 õhtul
2. korda
harilike hindadega
„Tootsi pulm"
Pääsmed 20—125 sendini.
Kolmapäeval, 22. detsembril, kell ½8 õhtul
25. korda harilikud hinnad
„Mehe küljeluu"
M. Jotuni naljamäng laludega 3 vaat. 15 pildis.
Pääsmed 20—125 s.
Kassa awatud iga päew kella 12—4 p. ja 6—8.30 õhtul.

Arstid

B. Lamberg
hambatehnik.
Asun nüüd:
Kaarli pst. 5—6
(Vabaduseväljak),
telef. 410-66.

Töötsimised

Vilunud
agent,
kel on endal auto, liigub üle Eesti. Kirj. slt. „13/3493".

„ESTONIA" KONTSERTSAAL.
Pühapäeval 19. detsembril 1937. a.,
EESTI HELITÖÖDE KONTSERT
Juhatab teeneline dirigent prof.
Raimund Kull.
Kaastegevad: Ida Loo (sopran), hrd. H. Maldre (tenor), K. Shypris (orel), E. V. Tallinna Konservatooriumi segakoor, „Estonia" ja Riigi Ringhäälingu ühendatud sümfooniaorkester.
Kavas: M. Lüdig'i, A. Lemba, H. Eller'i, E. Aav'a, R. Tobias'e, J. Aavik'u, A. Kapp'i helitöid. Algus kell 8 õhtul.
Sissepääs Riigi Ringhäälingu raadioabonentidele tasuta — pääsmetega, milliseid antakse teatri kassast (kassa nr.2) ringhäälingu kasutamismaksu kviitungi (1937. a. II pool või 1938. a.) ettenäitamisel (iga kviitungi peale üks pääsetäht). „Estonia" kontsertbüroo.

„ESTONIA" KONTSERTSAAL.
Teisel pühal, 26. detsembril 1937. a.,
III SÜMFOONIAKONTSERT
„Estonia" ja Riigi Ringhäälingu ühendatud sümfooniaorkestrit juhatab teeneline dirigent
prof. RAIMUND KULL
Kaastegev:
viiulikunstnik prof. dr. KARL BRÜCKNER
Kavas: 1) Beethoven. Avamäng „Coriolan"
2) Mendelssohn. Sümfoonia nr. 4. A-duur
3) Sinding. Viiulikontsert A-duur
4) A. Kapp. Süit Eesti runoviisidest.
Algus kell 8 õhtul.
Pääsmed Kr. 2.60 kuni 60 s., õpilastele à 35 s. eelmüügil „Estonia" teatri kassas.
„Estonia" kontsertbüroo.

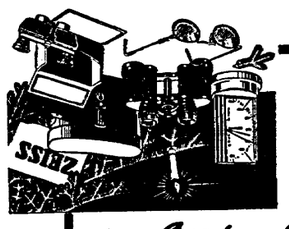

Tõelist rõõmu tunneb see, kelle
jõulukingitused
on ostetud
Aug. Amos'e
juurest, Pärnu mnt. 10

Kuld pühapäev
19. dets. 1937. a. kl. 12-4
Erilise hinnaalandus ostjaskonnale, parim jõulukink.
„Jlu"-cottonsukk.
„Ripp"-sokid.
„Maratti" siidpesu
„Elida" Pärnu mnt. 76 (enne Pärnu 30).

Tööpakkumised

Vaja korralikku
majahoidjat-
abielupaari, kes oskab teha vähemaid parandusi maja juures. Tasuks 2-toal. priikorter keldrikorral. Teatada kirjalikult slt. „33/3473".

Kergeveomasinale vajatakse
juhti.
Russovi 6—13.

Lapsehoidjat
tarvis maale suuremasse tallu (raudteejaama läheda). Küsida Koidu 95—1, Tallinn.

Vajatakse
haritud preilit, usaldusisik, 25—40-a., kes saksa ja eesti keelt valitseb ja **raamatupidamist tunneb,** 3 × nädal. 2—3 tundi, k. 5—8 vahel õht. Vastused slt. „39/3479".

Passijat
vaja. Tulla Toompeale Piiskopi 2—4, kella 1—3 päeval.

Müüriseppi,
kes laovad klombitud ja tahutud paekive, on vaja Kodumajanduse Instituudi ehitusele, Hariduse tän. 5.

Teenijat
kööki vajab söögisaal. Nõmmel, Raudtee 27 (jaama vastas).

Vähese kautsjoni võimeline naisterahvas
saab koha
riietehoiuruumi Narva mnt. 11—4.

Korteriotsimised

Ajutiit
korterit
hästi õetud, otsitakse mõnes tunnis päewas möbleeritud, eraldiseiguga. Kirj. slt. „23/3223".

Vajan
korterit
— 2 tuba, köök ja vann 2. või 3. linnajaos. Teatada Tehnika tän. 3—1.

Korteripakkumised

TALLINNAS

Möbl. tuba
uues keskkütt. majas, kõigi mugavustega (vann, elekter, telefon) ära anda üksikule härrale, kesklinnas, Hariduse tän. 4—6, näha kella 11—1 ja 5—7.

Korter
3 toa, teenijatoa, wannitoa ja kõigiga ära anda. Küsida Graniidi tän. 22—3.

Mugav
korter
— 2 tuba, köök, vann — kohe ära anda Koidula 15—1.

Ilus suur erasissekäiguga
tuba
südalinnas ära anda. Teat. tel. 462-02.

Moodne 4-toaline
korter
kesklinnas üürile anda. Küsida V. Karja tän. 7, majahoidjalt (hoovis krt. 12). Tel. 476-62 või 445-77.

3-toaline
osakorter
kõigi ja vanniga ära anda, kohe või pärast pühi. (Balti vaksali lähed.) Vastused slt. „38/3478".

Üürile anda tühi
kioskiruum
Kopli tän. 66, küsida kuni uue aastani.

Suur tuba,
päikesepoolne, erasissekäiguga, ühes kütte ja valgustusega ja soovi korral mööbliga, telefoni ja klaveri tarvitamisega ära anda korralikele isikuile Vabadusväljaku läheda. Võib ka 2 vähemat tuba saada. Kirj. slt. „23/2863".

Hästiminev
kiosk
kohe ära anda Liivalaia 98, kiosk.

Korteripakkumised

NÕMMEL JA MUJAL

1. jaanuarist 1938. a.
äriruumid
maal suures külas üürile anda. Aadress: Aidu kirjat., postk. 17. Viru-Maidla p.-ag.

Müüakse

Ostke villased
voodivaibad
(tekid) ärist Voorimehe t. 9. „Päevalehe" majas

Odavasti müüa
ilus moodne uus puhvetkapp Tatari tän. 3, Ottis. Näha pühapäeval kella 12—3, äripäevadel 10—6 õhtul.

Elumuutuse tõttu müüa kiiresti
klaver
(Schröder). Hind väga soodus. Läbi rääkida iga päev kella 3—5 Narva m. 130—1 Vaheltkauplejaid palun mitte tülitada.

Müüa „ARE"
raadioaparaat. 4+1-lambilise võrksuper. Lennuki tän. 39—1.

Triiksärgid
suures valikus uudismustrites Voorimehe tän. 9, äris. („Päevalehe" maja).

Mööblid säravad,
ma puhastasin nad
Glasurol'iga
Glasuroli hind 75 s. Igas rohukauplus.
Esindus:
A-S. F. O. TREUBLUT.

Kohe müüa
trükikoja sisseseade:
trüki-, lõike-, perforeerimismasinad, ameerika „Bostonka" ja joonija. Täieline tähtede koosseis. Hind kokkuleppel. Kirjad ja läbirääkimised Rakvere, Tallinna tän. 14. N. Erna.

PÜHIKS!
Odavasti
- **taldrikuid,**
- **tasse,**
- **veini- ja**
- **õlleklaase,**
- **karahvine** jne.

K-m. TH. KAARMANN'i
muures, Raekoja 10/12.

Müüa
2 kohverkirjutusmasinat, ladina ja vene tähestikuga, firma Seidel & Naumann, Dresden, model 1914. a. Näha 4—6 p. l. Köleri 28—9.

Uus pianiino
müüa Luise tän. 26—4, äripäevil pärast kella 4, pühapäeval igal ajal.

Jõulukuuski
müüa suured arvul Vabriku tän. 6, kino „Skala" platsil

Müüa täiesti sõidukorras kinnine
sõiduauto.
Teateid saab kirjalikult p.-k. 37, Rakvere „Auto" all.

Kes soovib pühadeks häid kuivi tugevaid uluall kuivatatud
põletispuid,
leiab neid Tulbi tän. 6. Pääs puuhoovi Paldiski mnt majade 29 ja 31 vahelt Telefon 429-72. O. Luustmaa.

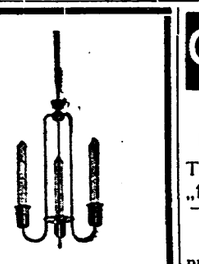

Armatuuridetööstus
„REX'i"
müügikoht
Vene tän. 8, II korrol
Soovitab moodsamaid maitserikkamaid armatuure, laua-, seinalampe, lambivarje jne.

Pianiino
soodsatel maksutinginustel odawasti müüa. Wismari tän. 12—8.

Müüa wähepruugitud
akordeoon
(Hohner), suurus 47 sm., 120 bassi. Näha Herne t. 7—9, kella 4—8 p. l.

Oday jõulumüük
alumiinium- klaas- kivi- plekk- **nõud**
Reisikohvrid.
Elektripirnid.
Tõukekelgud.
Harjad mitmesugused.
UUS NÕUDEKAUPLUS,
Pärnu mnt. 4
(E. Seemnevilja Ühisuse kõrval)

Kodukaunistamiseks
vaipu
suures valikus saadaval äris Voorimehe tän. 9, „Päevalehe" majas.

Telliskive
Kõpjoni telliskiwitehasest Naplas, telef. 69, omanik G. Tuijt.

Suur valik
daamide trikoo- ja siidpesu.
Trikootööstus E. Koppe. Vana Viru 15—2 (pritsimaja vastas).

Külastage
Liivalaia tän. 38 sadulsepatöötuba. Veel mõned diivanid enne pühi saadaval Töötuba pühapäeval lahti.

„Päevalehe" üksiknumbrid on müügil
Vaivara jaamas

Ostetakse

Soovin osta
kuld-mansetinööpe.
Teatada hind ja aadress slt. „1/3481".

Õiglase hinnaga
ostan
pruugitud riideid, mööblit, grammofone ja kõike pööningukolu. Kirj. slt. „26/3466".

Briljante, kuld-, hõbe-, antiikasju
ostab kõrge hinnaga
L. Krasnokutsky ja poeg
Kuninga tän. 6, telef. 431-59.

Soovitakse osta
rauatreipink ja puurmasin
Teatada slt. „7/3247".

Soovin osta Tallinnas
maja
wäljamaksuga rahas Kr. 15.000, ülejäänu võib olla wõlg. Kirjad slt. „29/2309"

Puhtaid kaltse
ostab
Tall. Eesti Kirj.-Ühisuse ladu Pikk tän. 2

Mitmesugust

Täielikud pühad on alles neil, kes loevad dr. A. Berg'i raamatut
Nelja silma all.
Teos käsitab akuutseid seksuaalelu probleeme. Intiimselt kõikütlev. Alandatud hinna, 60 senti, palume saata: Kirjastus „Balticum", postk. 161, Tallinn.

Noormees, 18 a. v., kindlas teenistuses, pikemat kasvu, soovib
tutvust
niisamasuguse tütarlapsega. Kirjad slt. „28/3468".

Soomlane, 23-a. mees, soovib kirjavahetust-sõprust eesti neidudega. Kirj.: Hannes Mattila. Koski T. L. Suomi. Poste restante.

Kvaliteet-kalmu-küünlad
on patenttahiga. N. Oja valmistatud. Ainsad, mis põlesid lõpuni tuisu ja sajuse ilmaga surnutepühal.

Raskesse seisukorda sattunud leskema kooliskäiva lapsega
palub pühiks toetust.
Kirj. slt „12/3452"

Lp. kodanikud!
Kes teist valmistaks jõululõõmu vaesele perekonnale kinkides peetud riideid? Kirjad slt. „30/2870".

Kaalu- ja kassakapitööstus
L. Möller
Tallinnas, Nunne tän. 8, tel. 428-63,
müüb ja walmistab **hinnaalandusega** koolidele laste kaalumiseks isikukaale.

Merejõudude Baas ostab avalikel valikmistel 17. jaanuaril 1938. a. kell 10 hom
merekaableid:
1) 10.000 meetrit 40 meetri sügavuscle mer asetamiseks; valikpakkumiste tagati kindlustuseks Kr. 2000.—
2) 13.000 meetrit 100 meetri sügavuscle põhja asetamiseks; valikpakkumiste trahvi kindlustuseks Kr. 3.000.—
Lepingu korraliku täitmise kindlustusel suuruses summas lepingu summast. Valikmised toimuvad Merejõudude Baasi ruum tän. nr. 28, kus valikpakkumiste ja kaablite lised tingimused saadaval. Merejõudude jätab endale õiguse valida kontrahenti, võtmata pakutavate kaablite hindade o

Wäärtustikud wanameistrite õlimaa
(Tiziani „Laura" ja Murillo „Madonn"a) j
wana-meisseni ja Berlin portselan
(kujud, peegel, suur waas, tassid, taldriku
odawasti müüa. Pikk

Ära anda
tööstusruum
300—400 ruutmtr. põrandapinda, kõrwalruumidega ja poega ning e sisseseade ja aurukatlaga. Teat. T postkast 217, tel. 303-46.

„Päevalehe" tellim
võetakse vastu
Vändra
E. Pill'i kaupluses

Lp. prl. ja pr., kes Teist omab vaba kapitali või kinnisvara? Kirjutage vaesele harit. ausale edasipüüdj. ilusale sihvakale kindlapalgmehele. Ausad tõsised kirjad ühes elulookirj., päevap. leiavad vastukaja. Narva jaam, rmt.-kapp „J. A." all.

Lp. pr. ja härrad! 7-a. poiss palub kinkida
soome kelk.
Vanemad ei saa osta tööotaoleku pärast. Tehke pühaderõõm! Kirj. slt. „36/3476"

Palun südamest häid inimesi,
kes laenaks
ajutiselt raskesse seisukorda sattunud tütarlapsele pühadeks 40 krooni. Tagasimaks kokkuleppel. Tasun ausasti. Kirj. slt. „35/3475".

Loomakaitse seltsil ära anda iiri setteri
kutsikas,
hundikoerakutsikas, toakoer ja toakoerakutsikad. Pikk 30. kl. 11—1. tel 441-29

Helded kaaskodanikud!
Kes annetaks
vaesele haigele naisterahvale jõuluks toidu- ja üüriraha? Palun teat. slt. „13/3453".

Kadun

Ära joos
noor punane em
(4 kuud). nimi D
tada Paldiski mnt

Leit
Tulnud
jahikoeraku
(setter) Omanik
saada Paldiski
telef. 448-09.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükk